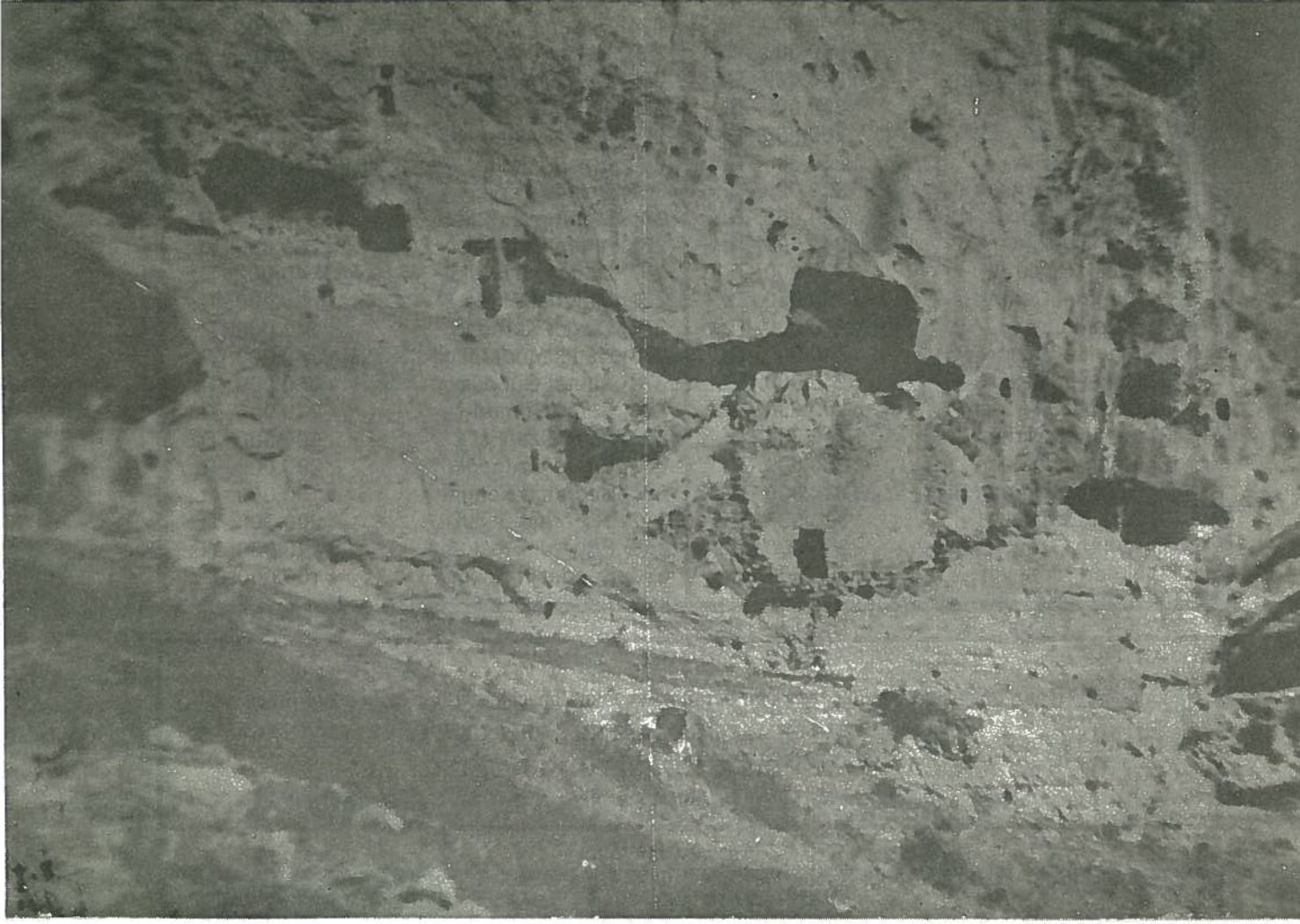

dağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

8/94

Münir CERİT

Rüştü ASYALI

Veysel GÜLTAŞ

İsmail BEYDEMİR

Mehmet ORHAN

Osman Sulhi AKSU

Dr. Galip UZUNCA

Prof.Dr.Mihri MİMİOĞLU

Nuri ONAT

ÖDENMEYEN DERGİ BAĞIŞLARI (31-7-1994)

7) Aysel Gençosmanoğlu	: 200.000.-TL	158) M. Sabit Aydın	: 300.000.-TL.
17) Mehmet Taşbaşı	: 140.000.-TL	162) Salih Yergin	: 300.000.-TL.
18) Ahmet Can Çevik	: 240.000.-TL	165) Murat Öztürk	: 300.000.-TL.
20) Nihat Yandımata	: 240.000.-TL	180) Saim İter	: 240.000.-TL.
25) Alaattin Serttaş	: 300.000.-TL	188) Vedat Alpaslan	: 300.000.-TL.
29) Abdullah Taşbaşı	: 240.000.-TL	189) Gülcan Gündüz	: 100.000.-TL.
38) Zeki İkinci	: 30.000.-TL	192) Fahri Özer	: 300.000.-TL.
42) Mehmet Çuhacı	: 200.000.-TL	201) Aydın Dirlik	: 300.000.-TL.
51) Mehmet Özcan	: 200.000.-TL	202) Hüseyin Kaya	: 300.000.-TL.
59) Kasım Gündüz	: 240.000.-TL	208) Suat Niksarlı	: 240.000.-TL.
60) Mahmut Yalçın	: 140.000.-TL	219) İsmet Dursun	: 40.000.-TL.
63) Mustafa Taşbaşı	: 40.000.-TL	221) Mehmet Alper	: 240.000.-TL.
64) Hakan Yandımata	: 310.000.-TL	231) Cavit Kılıççöte	: 240.000.-TL.
66) Osman Can Yılmaz	: 200.000.-TL	233) Veli Yıldız	: 240.000.-TL.
72) Dr. Muammer Karakaş	: 300.000.-TL	234) Hasan Kılıç	: 240.000.-TL.
74) Hayrettin Kent	: 300.000.-TL	235) Hakan Atalay	: 240.000.-TL.
84) Şeref Bedri Erdem	: 240.000.-TL	251) Dr. Güner Bilgin	: 200.000.-TL.
90) Şafak Arcan	: 250.000.-TL	252) M. Ali Çelik	: 200.000.-TL.
96) Vildan Savaşer	: 100.000.-TL	255) Kemal Aktaş	: 200.000.-TL.
104) Beyhan Bilir	: 200.000.-TL	260) Emsal Akgün	: 240.000.-TL.
106) Lokman Akkaya	: 300.000.-TL.	261) Selami Yapıcı	: 300.000.-TL.
107) Ahmet Gencer	: 240.000.-TL.	264) Mebrure Ertürk	: 300.000.-TL.
119) A. Faik Ağın	: 240.000.-TL.	265) Ayten Erdoğan	: 200.000.-TL.
120) Haluk Soylu	: 300.000.-TL.	267) Dr. Hamit Soylu	: 40.000.-TL.
123) Mehmet Çelenk	: 300.000.-TL.	271) Mehmet Aktaş	: 40.000.-TL.
124) Ekrem Özer	: 240.000.-TL.	272) Turgut Karadağ	: 140.000.-TL.
130) Alaattin Yazıcı	: 240.000.-TL.	273) Hamit Müderrisgil	: 140.000.-TL.
131) Hüseyin Selçuk	: 240.000.-TL.	278) Ahmet Gündüz	: 360.000.-TL.
133) Doğan Adıgüzel	: 300.000.-TL.	280) Serpil Cömert	: 240.000.-TL.
143) Mustafa Özdem	: 240.000.-TL.	283) Atilla Özcan	: 100.000.-TL.
146) Mehmet Özmen	: 250.000.-TL.	286) Ergun Uzunoğlu	: 200.000.-TL.
147) Hüseyin Numan Bilir	: 300.000.-TL.	294) Bedrettin Korkmaz	: 150.000.-TL.
149) Zabıte Kaya	: 300.000.-TL.	342) Y. Ferhat Bilgin	: 200.000.-TL.
151) Ayhan Özer	: 300.000.-TL.	358) Ertuğrul Erbakan	: 140.000.-TL.
157) Nuran Alpaslan	: 300.000.-TL.	383) Saadettin Koçer	: 100.000.-TL.

DUYURU

Ödenmeyen dergi bağışları ödeninceye kadar dergimizde yayımlanacaktır. Buna özen gösterilmesi ve

1994 YILI DERGİ BAĞIŞLARININ 300.000.-TL.

OLARAK GÖNDERİLMESİ DUYURULUR.

AĞIN

ağın

**DÜŞÜN ve SANAT
DERGİSİ MUHABİRLERİ**

İsmail BEYDEMİR	Ağın
Gürol KORKMAZ	Malatya
İ.Cengiz YÜCEL	İzmir
H.Cüneyt ÖZKUL	Ankara

Sahibi
AĞIN Kültür ve Dayanışma Derneği
Adına

Dr. VÂKIF ÖZKUL

*

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MUAMMER NİKSARLI

*

Yazı Kurulu
Nihat ASYALI
Dr. Vâkif ÖZKUL
Nihat İSPIR
Rüştü ASYALI
Zafer GENÇAYDIN

*

Teknik Yönetmen
Taner BERİKMAN

*

Yazışma Adresi
Necatibey Cad. Uysal Apt. No: 20/16
Tel: 230 11 54 06430-ANKARA

PTT 101843 NOLU
Çek Hesabı

*

Gönderilen yazılar yayınlansın
yayınlanmasın iade edilmez ve telif
ücreti ödenmez

Bu dergide yayınlanan yazılardaki
fikirler yazarlarına aittir.

*

DERGİMİZ AYDA BİR ÇIKAR

Yıl: 4 Sayı: 36

AĞUSTOS-1994

Dizgi: Mes-pa Dizgi - 230 84 71
Baskı: Alp Mat. San. Ltd. Şti - 231 33 81

*

Kapak: Hasteğin Kale - 1959
(Şimdi Baraj'ın Suları Altındadır.)
İbrahim Fırat Albümünden

LAİKLİK NİÇİN TÜRKİYE'NİN BİR NUMARALI SORUNUDUR?

Laik düzen bir yaşam biçimidir. Bir kültür ve uygarlık modelidir. Şer'i düzen de öyle. Ve bunlar birbirine taban tabana zıt düzenlerdir.

Laik düzende demokrasi, insan hakları, yönetime katılım, gelişme ve yenilenme vardır. Laik düzen bireyin özgür düşüncesine, manevi inançlarına ve halkın özgür iradesine saygılıdır. İnsanların yeteneklerini sonuna kadar geliştirmelerini, dünya nimetlerinden hakça yararlanmalarını ister. Kısaca, özgürlükçü demokrasi için gerekli iklimin yaratılmasında en önemli ögedir.

Şeriat düzeninde ise aklın yerini inanç, bilimsel şüphenin yerini tartışmasız iman, bilimsel gerçeklerin yerini doğmalar alır. Şeriat düzeni aklın, özgür düşüncenin ve halkın özgür iradesinin karşısındadır. Yani demokrasinin düşmanıdır.

Batıdaki birçok devletin anayasasında laiklik yeralmaz. Ancak, onlar demokrasi sorununu çoktan çözmüşlerdir. Biz ise birçoğumuzun beğenmediği burjuva demokrasisinin bile henüz çok gerisindeyiz. Bu nedenle de demokrasi karşıtı her ideolojinin karşısına çıkmak ve bunlarla savaşmak zorundayız.

Şimdi doğal olarak karşımıza şu soru çıkmaktadır. Nasıl oluyor da Batının bundan 150-200 yıl önce çözümlediği ve artık tartışmasız olarak bir yaşam biçimi diye seçtiği laiklik, 20. yüzyıl sonu Türkiye'sinde gündemin ilk sırasına yerleşiyor?

Konu üzerinde derin ve kapsamlı düşünürsek nedeni bulmak kolaylaşacaktır. Gerçekten, politik ekonominin bize öğrettiğine göre kültür, bir toplumda o gün egemen olan üretim ilişkilerinin, üst yapı kurumlarına yansımadır. Demek ki, üst yapıda toplumun zararına olan, onun gelişip ilerlemesini engelleyen oluşumlar varsa bunun temel nedenlerini alt yapıda, yani üretim ilişkilerinde aramak gerekmektedir.

(Devamı Sayfa 30' da)

...bu gün 5 mayıs, babam 84 yaşında

Rüştü ASYALI

Dostum Nihat Asyalı'dan çok şey dinledim... Etkilendiğim, yönlendiğim, yenilendiğim, yüreklendiğim; kısacası, doğruya, güzele, yararlıya yönelik çokook şey! (Doğaldır ki çok da tartıştım, nedir doğru, hangisi güzel, nasıl yararlı?... diye.) Kendisi, rastlantının güzelliğine bakın ki, benim, öz-beöz, ana-baba bir kardeşim olur, doğum tarihiyle de "ağabeyim"dir.

Dostum Nihat Asyalı'nın çok iyiliğini gördüm, görmekteyim de... Ama, bir iyiliğini unutamam, o da şu: Sevgili babamız Mehmet Bahattin Asyalı'nın, Erzincan'ın Eğin (şimdiki Kemaliye) ilçesindeki ilk-öğretmenliği sırasında, "Atatürk Çocuğu" olma bilincinin, Ankara'daki Milli Eğitim Bakanlığı'nca sezinlenmesi ve babamıza "Özel Bakan Teşekkürü" ile bir gramofon, bir de plak gönderilmesinin onurlu öyküsünü bana aktarmasıdır.

Ama öykümüzün kahramanı, ne Sevgili ağabeyim Nihat Asyalı'dır ne de Milli Eğitim Bakanı Reşit Galip (Bey). Öykümüzün kahramanı, 1933 yılında, 23 yaşında, Türkiye Cumhuriyeti'nin "yeni" öğretmenlerinden -Ağın'lı- Mehmet bahat-

tin Beydir.

Ne yapıyor M.Bahattin Bey? Devrim mi? Hayır, yapılan ve yapılmakta olan devrimleri koruyor, kolluyor, uyguluyor. Nasıl yapıyor? Kalkıyor, Milli Eğitim Bakanlığı'na "telgraf" çekiyor. (Ben de, dikkatinizi çekiyorum, o zaman da Milli Eğitim Bakanlığı'na telgraf çekmek ve birşey istemek için bildiğim karadıyla yürek istermiş.)

Efendim, konu şu: Yıl 1933 ya? "onuncu Yıl Marşı" var ya?

"Çıktık açık alınla, on yılda her savaştan"
On yılda onbeş milyon, genç yarattık her yaştan"

Babam buna inanıyor, güveniyor!
Çünkü, o onbeş milyon gençten biri de kendisi, nasıl inanmasın?

Bu "Onuncu Yıl Marşı'nın sözleri ve notaları, Türkiye'nin -her halde- her yerine dağıtılıyor. Bu arada, Erzincan'ın Eğin'inde bir -ilk- öğretmen olan M. Bahattin Asyalı da bu gönderilenleri alıyor almasına, ama

öğrencilerine öğretemiyor. Nasıl öğretsin? Elinde, bir şiir var, bir de ömründe belkide ilk kez gördüğü "nota"? Bizimki, telaşlanıyor, şaşırıyor sonra öfkeleniyor... Ve -yaradana sığınıp- bir mektup döşeniyor. Kime? Milli Eğitim Bakanlığı'na... Diyor ki: "Biz bu marşı nasıl öğreteceğiz" Hemen yanıt geliyor...

"Öğretmen, M.Bahattin Bey,

Takdir ve teşekkürle, size bir "gramofon" ve "Onuncu Yıl Marşı" plağı gönderilmiştir. Başarılarınızın devamını dilerim.

Dr. Reşit Galip
Maarif Vekili

Babam, eski deyişle ilk -ve galiba son- "takdirname" sini böylece alıyor. (Hepimize yeter!) Ve, çocuklarına "Onuncu Yıl Marşı" nın doğrusunu, sağlıklısını öğretiyor. Oh be!

Sevgili babamın görüp -göreceği "nimet" bu oldu sanıyorum...

"Çıktık açık alınla, on yılda her savaştan"
On yılda onbeş milyon, genç yarattık her yaştan"

Yıllar geçti! 1933' den bu güne, köprülerin altından ne sular aktı. Hani, Atatürk devrimlerine gönül vermiş, Mehmet Asyalı -öğretmen var ya? O, içine kapandı! Ne yapsın dı? Ben bile, (Doğumum : 1947) 1923'de doğmayı, yaşamayı yeğlerken, (yani Atatürk döneminde) zaten o günlerde doğmuş, yaşamış sevgili babam, 1980'i de yaşayınca epeydir özlediği "ölüme yattı". Babam, ne zaman, güvendiği dağlara "12 karı" yağsa

ölüme yattı. Niye? o umudunu yitirmişti. Ama, biz -hala ya da henüz- yitirmemiştik. Ama... Babam, meğerse haklıymış, 1933' ün öğretmeni, 1994'ü - nerdeyse sezmiş de öyle ölmüş- çocuklarının esenliği için sağlıklı bulmamış. Çocuklarının derken, herhalde, okuttuğu bütün "türk" çocukları anlaşılmalıdır.

Babamı, öğrencileri, nerde görseler teşekkürle karşılar, ellerinden öperlerdi. Ben de, teşekkürle, dostum Nihat Asyalı'nın ellerinden öperim. Bu değerli anıyı, bana aktardığı, beni de onurlandırdığı için.

Benim için, marşların en güzeli, en anlamlısı "Onuncu Yıl Marşı" dır. Sonunu hatırlıyormusunuz?

"Türküz, Cumhuriyetin, göğsümüz tunç siperi..."

Türk'e durmak yaraşmaz, Türk önde, Türk ileri..."

"Çiçeği burnunda öğretmen" babam Mehmet Asyalı'yı 84'üncü doğum gününde, özlemle ve saygıyla sunuyorum.

Babam 1981 yılında -umutsuzluktan- öldü. Işıklar içinde yatsın. Babam "Ne umdum, ne buldum?" dedi! Ama, biz yaşıyoruz ve umutsuz değiliz. Ve ölmüyoruz. Ve şimdilik!

(Şimdi, ayrıca içinde diyeceğimizi diyelim:

'Ve ölmüyoruz' u ulus olarak diyebiliyorsa, yani; direnerek ve inananarak, o zaman, "ve şimdilik" karamsarlığının anlamı kalmaz... ve UYANIYORSAK!?)

Mayıs 1994

GÜLÜŞÜNÜN HÜZNÜNÜ GÖRDÜN MÜ?

-Uzun yol dostuma-

Yediveren gülleri göğerip
Suyun şavkıdığı günlerde
Dağları delip bakırı eriten
Şirin'in Ferhat'ını gördün mü?

Tan yeri ağardığında
Geceyi sağıp gündüzün
Kılıç kuşanıp at binende
Pir Sultan'ı gördün mü?

Güneşin sarıya dönüşüp
Hünkâr'ın ferman kıldığında
Yorgun yüzünde Bedrettin'in
Gülüşünün hüznünü gördün mü?

OLİMPOS'UN ADALETİ

Gözleri bağlıdır
Adalet Tanrıçası'nın
Utanılası yargılardan
Hükmünü versin diye tarih

Veysel GÜLTAŞ

VAN GÖLÜNDE AKŞAM

Ölüm yok

Bu yörede

Direnmiş yürek

Urartulardan beri

Vurgun yemiş

Kız memesi Ahtamar

Hüzündür batan

Van Gölü'nde

Vuruldu mu yürek

Van Gölü'ne düşer

Ozan selamıyla

Martıların yüreği

Ondandır suskunluğu

Van Gölü'nün

Ne sevdalar saklı

Gizlisinde

Veysel GÜLTAŞ

(1980)

(..Ahtamar Adası, Van Gölü'nde bir adadır. Zamanın birinde adada kurulu bir mabet, mabedi bekleyen de Tamara isimli bir kıyı vardı. Kız, karşı kıyıda bir yığıda aşıktı. Tamara, her gece bir fener tutar, delikanlı da yüzerek adaya gelirdi. Sevdalılarının bu şekilde buluşmasını kızın babası farkettiler. Ve bir gece, eline fener alıp kayığa bindi. Işığı gören genç başladı yüzmeye. Derken, Tamara'nın babası habire kürekleri çekti. genç, sevdalisine ulaşmak umuduyla, attığı kulaçlardan yorgun düştü ve tam boğulmak üzere iken, -Ah Tamara, diyerek sulara gömüldü. Dilden dile, sözden söze, sonunda adanın adı Ahtamar oldu. Van Gölü'nde Akşam, bu sevdanın şiiridir...)

UĞURLANAN BAŞKAN VE NACİ TUNÇ'a AÇIK MEKTUP

İsmail BEYDEMİR

Sevgülü Kardeşim Naci,

Evvela mahsus selâm eder gülden nazik hatırı şeriflerini sorup sual ederim. Nasılsın, iyimisin? Çoluk çocuk dana doluk nasıllar. Bizleri soracak olursan, hamdolsun mektubumun son satırına dek, sıhhat ve afiyette olup, sizlerin de bu minval üzere olmanızı ulu tanrıdan temenni ve niyaz eylerim. Oralarda ne var ne yok? Buralarda tutları değdüren sıcaklar bastırdı, yanıp tutuşuyoruz.

Gelelim, sana bu mektubu yazış nedeni-me. Beni her halde hatırlarsın, Mehmet Aydın'ın son konuşmasını birlikte yazmıştık. Konu başlıklarını verdik, yapmam dedi, el yazısını okuyamam dedi, daktilo ile bir gün akşama dek yazdığımız konuşmasını da kırıp döktüydü de tamamladı.

yamadıydı. İşte o zaman ben bir eyvalı çektim.

Mehmet Aydın seçildikten kısa bir süre sonra, vaad ettiklerini yapamadığını halka anlat dediğimizde, ben camide söylüyorum yeter dedi. Oysa camide konuştuğlarının hiç biri kendisine oy vermemiştı. Böylece seçmeni ile kopukluğu hemen ortaya sergilendi. Beş yıllık süre içinde de her konu edildiğinde "ben bu işin ehli değilim" diye, seçenleri suçlayarak, "bu işi nerden başıma sardınız" yollu bir çok kez konuştu. Burada M. Aydın'a denilecek başka bir söz yoktu. seçilmek allah buyruğu değildir, ayrılma diye bir müessese de vardır. Bunu birileri demişse, suçlu mu olmuş yani.

Yılda bir aylığına Ağın'a geldiğini, Ağın'ı çok sevmenin örneği olarak

gösteriyorsun. çok sağolasın Naci. Bu ölçümleme içinde Ağın'da temelli oturanlar acaba sana göre ne ölçüde seviyorlar, bir düşünsene! İşte Ağın'da sürekli oturan birinin seçilmesi sevgi ölçüsü ile oranlanırsa, M.Aydın havada kalır. Kimse Mehmet Aydın'a hırsız demedi, dürüst değil demedi, ama bir partiye bağlı bir Başkanın tarafsız olmaması gerekeceğini söyledik. Çünkü Mehmet Aydın'a bakarak, bağlı olduğu partinin gelecek seçimdeki adayına oy verecek seçmen, kendisini ona göre hazırlayacaktı. Öyle de oldu Naci gardaşım. 1989 seçimlerinde M.Aydın'ın aldığı oyla, 1994 seçimlerinde M. Aydın'ın başkan olduğu partinin aldığı oy, M. Aydın'ın beş yıllık çalışmasına göre değerlendirildi. Dörde bölünen bir kesime karşı, bölünmemiş siyasal kesimin oyları, kıl payı denilecek ölçülerle kurtarıldı. Bunda M.Aydın'ın büyük etkisi oldu. Kaldıki M.Aydın'ın bağlı olduğu partiye oy verdiği bile küşümlüdür. İşte bu ölçüler içinde, işte bu geleceği görerek, başkanlığının ikinci yılı içinde, M.Aydın'a bağlı olduğunu partiden ayrılmasını istedik. M.Aydın'a hırsız demek değildir, bu M.Aydın'a dürüst değilsin demek değildir, bu M.Aydın'a

bağlı olduğun partiye zarar veriyorsun demektir ve de gördükki çok zarar verdi.

Naci gardaşım, ulu orta fabrika konusunu işlemen de iyi değil. Fabrikayı batır diye adlandırdığınız kimselerin aleyhinde seçim propagandası olarak işlenen sözler, bir aylık Ağın'lılara göre çok yabancı bir konudur. Benim fabrika ile bir ilişkim yok, ama ilişkisi olanları da kahve dedikoduları ile suçlaman doğru olmuyor.

Sadi Kapısız örneklemene gelince; bu başkan döneminde istimlak parası olarak Belediyeye 2,5 milyon para ödenmiştir. Bu paranın bir milyonu, fabrika için taahhüt edilen ortaklık payı olarak Deri Fabrikasına ödenmiştir. Kalan 1,5 milyonla da şimdiki çarşının yerinin istimlakı yapılmıştır. Diğer tüm yapımlar için, Belediye borçlanmış, gelecek hesap döneminde affa uğratılarak borç sildirilmiştir. Yani M.Aydın gibi "ben otuz yıl devlet memuriyeti yaptım, kimse-den bir şey isteyemem" diyerek, bu konuyu onur sorunu yapmamıştır. Keşke S.Kapısız adını hiç anmasaydın Naci, bu hesap tavukla kaz benzetisini andırıyor. Bu oranlamayı başkaları da yaptı boyunun ölçüsünü de aldı, hoşça kalasın cancağızım.

SENİN İÇİN

Şimdi,
Mevsim yaz, Haziran sonları
Sokaklarda duyulan yalnızlığın sesidir.
Gökleri yıldız dolu,
Sıcak bir Ankara gecesidir
Ve gecenin ilerlemiş bir saati.

Ben,
Kararsız bir âlem içinde uyanık,
Seni düşünür, seni yaşıyorum.
Sen,
Uzak bir bozkır gecesinde,
Baygın rüyalar içinde uyuyan.
Havasına doldun bu şehrin,
Daha yakın oldun gittin gideli.
Kulaklarımda sesin,
Gözümde bakışların,
Seni gezer, yürür görürüm her yanda.

Gecenin ilerlemiş bir saatidir şimdi...
Serin bir Anadolu gecesinde,
Mutlu rüyalar içinde uyuyan
Sen,
İçlenme aşkımızın açarken solduğuna,
İçlenme acı kattığım günlerine,
Yalnız unutma ve düşün ki,
Bu en doyumsuzudur ayrılışların.

Mehmet ORHAN

Ankara - 1945

TESADÜFÜN BÖYLESİ

Osman Sulhi AKSU

Hala, geçen yaz Derneğimizin tertiple-
diği Polenezköydeki Bizim Bahçe
anılarının etkisi altındayım desem inanın az
bile söylemiş olurum. Görmek istediğim
birçok akraba, hısım ve arkadaşlarımla
karşılaşmanın, o ılık ve ılık olduğu kadar da
buruk anılarımı yeniden yaşamak olanağını
buldum. Memleket havalarını ve memleke-
timin kendine özgü şivesini duymanın
canlandığı; İsperek deresi, Osman Başı,
Hekemat dağı ve yemyeşil baharının
hatırlattığı anılar beni o yıllara götürdü. Şu
satırları yazdığım esnada bile sanki
yazılarda başak kokuları arasındayım.
Ağın'ı yine Ağın'da bırakalım da
Polenezköydeki gezi sırasında "Hayatın
tesadüfler zincirinden "bir halkayı daha
anlatayım." Bu gerçekten inanılması çok
güç bir tesadüf. Hiç ummadığım ve umul-
masını dahi hayal edemeyeceğim bir
raslantı oldu.

Bu gezimize eşim, küçük kızkardeşim
Sevim ve onun oğlu yeğenim Fatih ile
katılmışım. Gazino kısmına yakın bir yerde
bir ağaç altı bularak yerleşmeye çalıştık.
Çok kalabalık ve her ağacın altında
hemşehrilerimiz vardı. Portatif masamızı ve
iskemlelerimizi çıkardık. Ancak bir iksem-
lemiz eksik idi, Etrafıma bakındım, boş
iskemle yoktu. Gazino sahibi olduğunu
tahmin ettiğim adama doğru iskemle için
giderken kenarda oturan bir aile yanında
boş bir iskemle gördüm. Selamlaştık. Orta
yaşlı bir karı koca idi" Ağınlı mısınız? diye
sordum. Adam gayri ihtiyari yüzüme baka-
rak: Ağınlı mı arıyorsunuz? dedi. Bende
"önce sandalye sonra da Ağınlı arıyorum"
dedim. Adam ben "Ağınlı değilim Mecidiye
köylüyüm" dedi. Ben de; çok seneler önce
Mecidiköyün Karakol amiriydim. Dedim.
Adamla ahabap olmuştuk. Sandalyeyi
vermek lûtfunda bulundu. Amma eşim

benden evvel temin etmişti bile. Tam yanlarından ayrılırken o benim adımı sordu ve ben de onun. Adam adını ve soyadını söylediği an hemen döndüm ve oturdum. Çünkü soyadı bana bir şahsı ve bir olayı anımsatmıştı.

Sene 1948. Polis Akademisinden mezun olduktan sonra İstanbula atanmış ve Mecidiyeköy karakolunda görevlendirilmiştim. O tarihte Mecidiyeköy İstanbulun en uzak semti ve mesire yeri idi. Ancak yazın Pazar günleri veya bayram günleri aileler piknik yapmaya gelirlerdi. Köyde bir ilkokul ve bir de küçük cami vardı. Köy halkı birbirini tanırdı. Karakol binası; altta iki küçük oda, yukarıda üç yatak odası vardı. Aşağıdaki odalardan biri amir odası diğeri memur odası idi. Ne güzel bir tesadüf ki nezarathane yoktu. En çok ilgimi çeken şey üstü örtülü olduğu için önceleri tahmin edemediğim, anacak bir olayla ilgili olarak bekçi tarafından örtüsü kaldırılınca kuyruklu piyano olduğunu gördüğüm enstrüman ile eski tarihlerde tulumbacıların kullandığı pırıl pırıl bir yangın tulumbası idi. Bir de benim odamın altının su sarnıcı olması idi. Geniş bir bahçemiz ve bahçemizi renklendiren meyva ağaçları ve bahçenin ortasında eski bir maşa ve hazeran sandalyeler vardı. Tanınmış aile olarak değerli sanatçı Vasfi

Rıza Zobunun köşkü vardı. Vasfi Rıza beyin evi iki defa soyulduğu için oturmuyordu. Ben, Vasfi Rıza beyle ilk defa yoldan geçen bir taksinin kendisine çamur sıçratması üzerine şikayet etmek üzere karakola geldiği zaman tanışmıştım. Şoför ile karşılıklı tartışmaları tam bir dramatik skeç gibi idi. Şoför, nerede ise onu suçlu çıkarmak üzere idi, müdahalemiz onu susturmuştu. İkinci tanışmam evinin soyulmasını şikayet etmek için karakola gelmesi üzerine olmuştu. O tarihten sonra evi sıkı bir kontrol altına almamıza rağmen hırsız yakalamak olanağını bulamamıştık. Şimdi köşkünün bulunduğu arazi üzerinde Profilo binaları bulunuyor.

Konuyu saptırmadan yine esasa geleyim. Karakol binası o tarihte Türk Hava Kurumu Genel Müdürü olan Mehmet Ali beye aitti. Ben kendisi ile hiç karşılaşmadım. Köye giriş çıkış karakol önündeki yoldan yapıldığı için gelenle gidenle selamlaşıyorduk. Ben orada Devleti ve Hükümeti temsil ediyor gibi idim. Yorgun olanlar veya sohbet etmek isteyenler genelde yazın bahçedeki sandalyelerde dinleniyor ve sonra yollarına devam ediyorlardı. Yine güzel bir yaz gününün öğlen sonrası idi. Adının Tevfik olduğunu ve Fatih Camii külliyesinde görevli olduğunu söyleyen biri-

si selamını verip oturmuştu. Hoca Hasan Efendilere hatim duasına geldiğini ifade ederken kardeşinin romatizması olduğunu ve onun için de ilâç tavsiye ettiğini söyledi. Ben, o tarihte 24 yaşın da idim ve okulda da başarı kazamış bir sporcu olduğum için romatizma ile veya başka türlü bir hastlıkla ilişğim yoktu. Onu "kös" dinler gibi dinliyordum. Romatizma mafsallardaki iltihaplanma imiş ve bu iltihaplanmanın dışarı atılması gerekirmiş. Bunun içinde üç diş sarmısağı dövüp ayak tabanına bağlamalı imiş, üç gün acılı günler geçirdikten sonra kaç yaşta olursa olsun futbol bile oynayabilirmiş. Ağzı kalabalık fakat düzgün konuşan bir adamdı. Belki daha başka şeyleri de tavsiye etti amma benim hatırımda kalmamıştı. Fatihe gittiğim zaman bekleyeceğini söyleyerek ayrıldı. Bir daha da kendisini görmedim. Taki aradan birkaç ay geçmişti. Yine bahçede oturuyordum. Elinde bastonuna dayanarak zorla yürümeye çalışan bir albayımızın gelişine kadar....Kaputunu omuzuna atmış ayaklarını zorla sürüyerek geliyordu. Kalktım, karşıladım. Oturdu, konuşmaya başladı. Karakolun yanındaki Santurluzade Apartmanının sahibi olduğunu ,Ağrı'daki hudut alayının kumandanı olduğunu, romatizmadan mütevellit bu hale düştüğünü ve

tebdilhavalı bulunduğunu söyledi. Romatizmanın bu kadar etkili olduğunu bu albayımda gördüm. Ve o anda Tevfik efendinin romatizma ilacı aklıma geldi. İlerisini düşünmeden anlattım. Dikkatli dinledi. Bir kez daha tekrar ettirdi. "Üç diş sarmısak soyulduktan sonra dövülerek ve bir tülbentle ayak tabanına bağlanacak, bir az acılı olurmuş amma irin akar romatizma da gidermiş "Tevfikefendi böyle demişti.

Bekar olduğum ve henüz ailemi de İstanbula getirmedığım için karakolda yatıyordum. Esasen o tarihte haftada bir gün iznimiz vardı. Onun haricinde karakolda bulunmak zorunluğunda idik.

Gece yarısı nöbetçi polis memuru uyandırdı. Bir hanımın benimle acele görüşmek istediğini söyledi. Hemen üzerime birşey alarak aşağıya indim. Yaşlıca bir hanım merdiven başında beni bekliyordu, telâşlı idi. Birşey sormaya gerek kalmadan kendisinin Albay Sait Santurluoğlunun eşi olduğunu ve benim romatizma ilacı tavsiye ettiğimi onunda bunu yerine getirdiğini ve şimdi acılar içinde kıvrandığını ve bağırdığını söyleyince sanki tepemden aşağıya kaynar su dökülmüş gibi oldu. Beraberce evlerine gittik. Albay yatakta yatıyor, acıdan

kıvranyor, karyolanın ayak ucundaki parmaklıklar arasından sarkan ayak tabanlarından kirli ve pisbir su damlıyor. Beni görünce sevinir gibi oldu, elimi avuçları arasına alarak "Şimdi ne olacak komiser bey" dedi. Eşi de benden yardım ister gibi bakıyordu. Bundan sonrasını bilmiyordum ki onlara birşey söyleyeyim. Tek çare Tevfik efendiyi bulmaktı. Köyde yalnız bir taksi vardı. Eğer eve gelmiş ise onunla Fatihe gidecektik. Polise taksiyi getirttim. Hanımı da yanıma alarak Fatihin yolunu tuttum. Gecenin karanlığına ılık bir serinlik çökmüştü. Buğulu yollar tenha idi.

Arabamız tek tük bazı insanların bakışları arasında adeta süzülüyordu. Fatih külliyesine girince ulvi bir sessizlikle karşılaştık. Nereyi hangi kapıyı çalacağımı bilemiyordum. Kapı çok amma içinde insan olanını bulmak zordu. Asıl mühim olan Tevfik efendinin simasını da unutmuştum. Neyseki ismi hatırımda kalmıştı. Loş bir ışıklı meşrutanın kapısını çaldım. Adam resmi elbiseli bir polisi karşısında görünce korktu. Olayı anlattım bu külliye de Tevfik efendi diye birisi yok dedi. Bizim, bir de Hırkai Şerif Camiinden sormamızı istedi. Şoför biraz ileride bekliyordu. Hırkai Şerife yöneldik. Sabah ezanı okunuyordu.

Müezzin efendiyi bekledik. Ona durumu

anlattım. Müezzin güldü. İlerideki cumbalı evi göstererek Tevfik efendinin orada oturduğunu söyledi. Kapıyı çaldım. Hemen açıldı, sabah namazına gidiyormuş. Beni hatırladı. Durumu anlattım. "Ne olacak Tevfik efendi" dedim. "Adam bağıırıyor" Tasasız ve çekincesiz karşılık verdi" Bağıracak efendim, bağıracak, bağıra bağıra iyileşecek" dedi ve camiye doğru yürüdü. Bizde arabaya binerek Mecidiyeköye doğru yol aldık. Eve gelince, bir umut ve şifa haberi bekleyen albay yine ellirimi eli içine alarak ne olacaktı diye sorunca benden evvel hanımı: "bağıra bağıra iyileşecekmişsin" dedi. Ve ilave etti "Kör doktorun topal müşterisi olur"

Ben görevli olarak Feriköye gittiğim için onbeş gün Mecidiyeköyden uzak kalmıştım. Tekrar döndüğümün herhalde ikinci günü idi. Albay yanında 30 yaşlarında bir adamla geldi, oğlu olduğunu söyledi. Albayın elinde bastonu yoktu ve rahatça yürüyebiliyordu. Beni evine tavra oynamaya davet etmişti.

İşte Polenezköydeki adamın soyadı ve Mecidiyeköy kelimesi bana bunları hatırlattı. Dedesinin adını taşıyan bu şahıs Sait Santurlu zade albayın torunu idi.

Ne güzel tesadüf değil mi?

GÜNAHI NE

Kapıldinsa tütünün o yalancı zevkine
Hayatını mahveden dört bin türlü zehrine
Yanar çoluk çocuğun gayri senin derdine
Vakitsiz göçersen sen onların günahı ne?

Bilmez misin hayatın yüce yararlarını

Görmez misin tütünün Meş'um zararlarını

Nikotinle tıkarsan sen o damarlarını

Keşilse bacağı cerrahın günahı ne?

Salonlarda pür makyaj sigara savurursun

Zehriyle karnındaki bebeği kavurursun

Aman diyen dostlara nedense darılırsın

Sakat doğarsa yavrun masumun günahı ne?

Tiryakiysen tütüne vakitsiz yaşlanırsın

Dumanındaki dört bin zehriyle haşlanırsın

Sağlığından yazık ki sinsice dışlanırsın

Zamanşız yıpranırsan yılların günahı ne?

İnan dostum tütünün amansız zilletine

İçindeki yüz altmış tür kanser illetine

Milyarlarını duman ettiğin millete

Perişan olursan sen Devletin günahı ne?

Dr. Galip UZUNCA

SAĞLIKLI YAŞAM

Prof.Dr. Mehmet Mıhri MİMİOĞLU
Hacettepe Üniv. Fen Fak. Biy. Böl. Beytepe /Ank.

Kanuni Sultan Süleyman "Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi" bir alman düşünürü de "Evet sağlık herşey değildir. Ama sağlık olmayınca herşey bir hiçtir" demiş. bende "Dünyada hiçbir tutku, ölünceye kadar, sağlıklı yaşamdan daha değerli olamaz" diyorum. Kaldı ki kötü alışkanlıklar yavrularımıza kalıtımla geçmekte, dünyaya anormal gelmelerine neden olmaktadır.

Eğitim alanlarında vatandaşlarıma 47 yıl hizmet ettim. Oniki yıl önce emekli oldum. Bu süre içinde de, çok değerli insanların sağlıklı yaşamlarına katkıda bulunmaya gayret ediyorum. Bu arada yaş 83'ü buldu. Olsun; kafamı ve bedemini yıpratmamaya kararlıyım.

Romanya'lı ünlü hekim Anna Arslan 92 yaşında ölmüş. Onun yetiştirdiği kişi şimdi Antalya'nın bir otelinde vatandaşlarımızı gençleştiriyor ve onlardan günde 750 Dolar alıyormuş. Önerilerimi uygularsanız ondan daha uzun süre yaşayabilirsiniz.

Doktor var, ilaç var, beni tedavi eder

demeyim; kendi doktorunuz kendiniz olun. Tüm ilaçların olumsuz yan etkilerinin bulunduğunu da unutmayın.

Vaktimi boşyere harcamamaya özen gösteririm. Ya okur ya da spor yaparım. Kahvehane, lokal gibi sigara dumanı altında, temiz havasız yerlerde hayatım boyunca oturmam.

Sağlıklı Yaşam başlıklı yazılarım 36 makale oldu. Onlar Çağdaş Eğitim ve EmeklilerinSesi dergilerinde yayınlanıyor. Gösterdikleri yakın ilgi için değerli meslektaşım Hasan Hüsnü Tekişık ve Mustafa Turna'ya teşekkürlerimi arzederim.

Yirmibeş yıl kadar önce ben de aşırı kilonun bu denli zararlı olduğunu bilmiyor, ne kadar çok yersem o kadarsağlıklı olacağımı sanıyordum. Yurdumuzda koruyucu hekimlik henüz gelişmediği için beni uyaran bir kişi de çıkmadı.

Sağlıklı yaşamımızı sağlayan etkinlikleri

şöylece sıralayabiliriz? 1) bol oksijenli temiz hava, 2) su, 3) besin maddeleri, 4) spor, 5) kalıtsal olumluluklar, ve 6) kadın-erkek arasında düzenli ilişkiler.

Bir numaralı gereksinmemiz olan oksijeni solumadan biraç saniye bile yaşayamayız. Uyurken de irademiz dışında onu solumamız o yüzdendir.

Suya gelince- vücudumuzun yaklaşık yüzde 85'i sudur, Japonya'da bir kişi çukura düşmüş, yalnız su içerek 33 gün yaşamıştır. Günde sekiz bardak su içmeliyiz. Su kilo almamızı önler, kanımızı temizler, safrakesesi ve böbrek taşlarının oluşmasına engel olur. Midemizin çok yararlı salgılarını sulandırmamak için, suyu yemeklerden iki saat önce ya da sonra içiniz. Organizmamıza en yararlı sular, kalsiyum, magnezyum ve potasyum içeren maden suları, pınar suyu, meyve suları ve ayrandır. Kolalı içkileri, yapay kokulu ve lezzetli gazozları içmeyiniz.

Üçüncü derecede ihtiyacımız olan, besin maddelerini de tüketmeden yaşayamayız. Ama vücudumuzda yağ birikimi oluşacak kadar aşırı beslenmemeliyiz. O yağlar yalnız göğüs, kalça ve göbekte birikmez, kalbin kan damarlarını da tıkayarak durmasına neden olur. Eşlerinizin pişirdiği yağda kızaltılmış lezzetli yemeklerden çok az, beşte bir oranında yiyin. Onlara ölü besin deniyor. Beşte dört oranında ise kabuklarını soymadan (posalı) meyve ve sebzeleri, iyice yıkadıktan sonra yiyin. Onlar sizi kanserden koruyacaktır.

İnsan sağlığıyla ilgili araştırmalar

yoğunlaştıkça ben de yanlış yolda olduğumu anladım. Pişmiş yemekleri azalttım, çiğ meyve ve sebzeye, spor'a daha çok ağırlık vermeye başladım. Çünkü yiyip içip oturan, vücudu yağ bağlayan kişinin sağlıklı olması olanaksızdır. Vücudumuzu hareket ettirmek zorundayız. Çünkü organizmamız yaklaşık 50 eklemden meydana gelmiştir. Onların kireçlenmemeleri için hareket etmeleri gerekir. Kullanılan demir ışıldar, aksi halde paslanır. Bu uygulamalarla 75 kilodan 60 kiloya düşerek çok rahatladım. Bu yaşta 15 kilo yağı sırtımda nasıl taşıyabiliyordim.

Spora gelince; Akşamları en geç saat 10:30'da yatakta olurum. Sabah ezanında kalkar o soğuk günlerde bile, salonun penceresini aralık eder, bir şortla 35 dakika en ağır hareketleri yaparım. Terlemem, yorgunluk hissetmem. Bahçede çalışır, hergün 1-2 saat yürürüm. Yiyip içip oturan, aldığı besini sindiremeyen, onu yakamayan kişinin sağlıklı olması mümkün değildir.

Genel olarak kalp der, durmasından korkarız. Oysa kalbi de yaşatan kanımızdır. Kalbin görevi kanı damarlara pompalamaktan ibarettir. Organizmamızı ve kalbimizi ayakta tutan kandır. Kanımız temiz ise sağlığımızda yerindedir. Kalbin fonksiyonu fiziksel (mekanik), kanın ki ise kimyasaldır. Kan, o harika kandamarlarıyla, organlarımızı oluşturan gözeleri (hücreleri) besleyerek görevlerini yapmalarını sağlar. Kanımız temiz ise herşey yerindedir. Ama onu kendi elimizle kirletirsek aşırı, tek düze beslenme, sigaranın nikotini (zehir), alkollü içkiler, eksoz dumanları, kirlettiğimiz havalarla onu etkisiz hale getirirsek, tüm savunma organlarımızı da etkisiz hale getirir, onları safdışı bırakırız. Savunma gücü yok olan organizmaya da, başta kanser olmak üzere, tüm hastalıklar davet edilmiş olur.

Sporun (özellikle yürümek, yüzmek) en önemli görevi kanı organizmada, en uzak yerlere kadar götürmesidir. Böylece fizik tedavi gerçekleşmiş olur. Hareketli olmayan kişiler bel, bacak ve eklem ağrılarından kurtulamazlar.

Ankara Üniversitesi profesörlerinden, benden 13 yaş genç olan değerli bir bilim adamımızı kaybettik. Profesör olan eşinin bir dergide yayınlanan yazısından öğrendiğime göre, profesörümüz emekli olmadan önce çok çalışkan ve hareketli imiş. Ama, emekli olduktan sonra köşesine çekilmiş, hareketsiz bir yaşamı yeğlemiş. Doğanın çok olumlu etkinliklerinden ne denli uzaklaşırsak yaşam sürecimizi de o denli kısaltırız.

Çocukluğumda evimiz tek katlı, çevresi yüksek duvarlarla örtülü, bol güneş alan, kuyusu, çiçek, asma ve meyve ağaçları bulunan sağlıklı bir mesken idi. O tarihte annem, ablam sokağa kara çarşaf ve peçe ile çıkarlardı. Ama avlumuzdaki bol oksijen ve güneş sağlıklarına sağlık katmaya yetiyordu. Günümüzde ne yazık ki o sağlıklı ortamlar yok edilmekte, insanlarımız, gökdelenlerin güneşten temiz havadan yoksun katlarında çile çekmektedir. Bence gecekondular onlardan daha sağlıklıdır. Gelişmiş ülkelerde gökdelenlere artık insan anbarı demeye başladılar.

Tüm canlıların sağlıklı yaşamında güneşin çok önemli rolü vardır. Vücudumuzun hava kadar, su kadar, besin maddeleri kadar güneşe de ihtiyacı vardır. Avrupa'nın kuzey ülkelerinde yaşayanlar güneşi yılda 1-2 ay, o da soğuk yüzüyle görür, bu nedenle cennet ülkemize akın ederler. 1952 yılında konumla ilgili çalışmalar yapmak üzere Hamburg'a gönderilmiştim. O sırada bir Alman aile ile

yakın dostluk içinde olduk. Bir gün, "Güneye güneşi bulmaya gidiyoruz", dediler. Yirmi gün sonra ziyaretimize geldiklerinde "Güneşten yararlandınız mı ?" sorumuza, "Ne yazık ki hayır. İtalyan Riviyera'sına gitmiştik, yorgun bulutlar yüzünden, güneşi görmek nasip olmadı," dediler".

Kemiklerimizin oluşumunda önemli görevi olan kalsiyum, vücudumuzda güneş sayesinde oluşur. Güreşçilerimiz, haltercilerimiz güneş sayesinde dünya sportmenlerine meydan okuyabiliyorlar.

Biz genel olarak, üç yanımız deniz, çok sayıda gölümüz ve akarsularımız varken onlardan yararlanmaz, vücudumuz için en yararlı spor olan yüzmeyi öğrenemeyiz. Çocukluğum İskenderun'da geçtiği halde yüzmeyi Almanya'da kapalı yüzme havuzunda öğrendim. Kızılı erkekli ilkokul çocukları yüzmeyi ov havuzlarda öğreniyorlardı.

Büyük ATA'mızın bize emanet ettiği bu cennet ülkede genç kızlarımız kara çarşafa sokularak 70 yıl önceki ilkel duruma götürülmek isteniyor. Türban, saçları örten bir giysi değildir. Fransa'da kadınlar onu saç ve yüzlerinin daha güzel görünmesi için kullanırlar. Saç kadının süsüdür, onsuz güzellik düşünülemez. Güneşten yoksun bırakılan gençlerin kemikleri gelişemez, erimeye başlar, dişleri çürür, kamburları çıkar, boyları kısalır, osteoporozis, raşitizm adı verilen kemik hastalıklarından kurtulamazlar, bebekleri dünyaya anormal gelir. Örneğin İngiltere'de bu hastalık çok sık görülür.

Vücudumuz aslında olağanüstü çalışan bir fabrikadır. Tükettiğimiz ölü besin maddelerini, fizyolojik tüm işlevlerimizi

gerçekleştiren, canlı gözelere dönüştürür. Bu denli gelişen endüstri böyle bir mekanizmayı keşfedebiliyor mu ? Yeter ki biz o olağanüstü düzenli çalışan varlıkları, tiryakisi olduğumuz zararlı maddelerle, zehirlemeyelim. Sağlıklı beslenme bilincinden çoğunlukla habersiz olan çok değerli insanların ne yazık ki, en verimli çağlarında, devre dışı kalıyorlar.

Sürekli olarak yalnız karbon hidratlı, yani nişasta, un, şeker ve kalitesiz katı yağlarla (ki bunların hepsi vücutta yağa dönüşür) beslenenler, hele yeterince hareket etmiyorlarsa vücutlarında yağ kitleleri oluşur. Oysa daha az kırmızı et, daha çok balık ve tavuk eti, süt, yoğurt, yumurta, tuzu alınmış beyazpeynir, kepekli ekmek gibi besin maddeleri bizi hem tok tutar hem de organizmamızın yağ tulumu olmasını önler. Ayrıca, meyve ve sebzelere ağırlık vermeli, tuzu mümkün olduğunca azaltmalıyız.

Son yıllarda yapılan araştırmalara göre, kanımızda oluşan ve enfarktüse neden olan kolesterol (zararlı yağ) zeytinyağı sayesinde erimekte, yok olmaktadır. Her sabah 5-6 zeytinle beraber 1-2 kaşık zeytinyağı yutun.

Bu tür beslenmeler nedeniyle Japonların yüzde 20'si, bizim ise yüzde 80'inimiz aşırı kilolu. Hele akşam yemeklerinde midenizi doldurarak yatmayın; enfarktüsü davet etmiş olursunuz. Bu konuda Japonlar Amerikalıları da geride bırakmışlar.

1916 yılında ilkokula başladım. Yaz aylarında da kuran kurslarına yollarlardı. Kara cahil Emine Hocamız, altı yılda, bize kuranı hatmettirdi. Hiçbir sözcüğünü anlamadan bazı yerlerini de ezberlemiştik. Kızlar için okul bulunmadığından annem ve ablam okul yüzü görmemişlerdi.

Büyük Millet Meclisinde türban konusu oylanırken olumlu oy veren milletvekilleri Ulusumuzu yeniden o karanlık günlere götürmek mi istiyorlar?

Dünyanın doğusunda, batısında ve komşu ülkelerde incelemeler yapma olanağı buldum. Yeryüzünün en güzel ülkesi bizimki, en seçkin ulusu bizim insanlarımızdır. Gelişmiş ülkelerle aramızdaki tek fark, başta kadınlarımız olmak üzere, eğitim alanında onların gerisinde kalmamızdır.

Gelişmiş ülkelerde felçli çocuklar evlerine öğretmen gönderilerek eğitiliyor.

1960'lı yıllarda laboratuvarımızda dört yıl çalışan Amerikalı bir profesör ayrılırken "Çok yetenekli bir ulusunuz var, eğitime ağırlık verin, 50 yıl sonra bizi her alanda geride bırakırsınız," demişti.

Çukurova'da TÜBİTAK tarafından desteklenen, insan sağlığıyla ilgili bir proje üzerinde çalışırken, Dünya Sağlık Örgütü'nden bir uzmanla birarada olduk. Bizden ayrılırken "Çok zeki, yetenekli, çalışkan ve dürüst insanlarsınız. Sizin üstesinden gelemeyeceğiniz hiçbir sorun olamaz. Ben en basit bir aleti bile yapamayan, onaramayan toplumlarla da birarada bulundum" dedi. Evet gerçekten ATATÜRK yurdumuzun üzerine bir güneş gibi doğmadan, yurdumuzun birçok yerinde tenekeci, ayakkabı tamircisi, eczacı, doktor yoktu.

Başka bir amerikalı dost da "Siz ormanda bir ağaç gibi çevrenizi göremiyorsunuz. Ama biz uzaktan o ormanın görkemli halini görüyor, sizlere hayran kalıyoruz," demişti.

Çağdaş insan sağlığını korumasını bilen, hemcinsine değer veren, tutumlu insandır.

Ankara, Gaziosmanpaşa, Nisan 1992.

AŞKA DAVET

Bu en son davetimdir aşka,

Gün dönümü, mevsim sonu, hasat.

Dost olmak zamanıdır düşmanla,

Oysa biz eski dostuz çilelerle.

Bu en son davetimdir aşka,

Yol ayrımı, bağ bozumu, hasat,

Yakındır boy atması kaygıların,

Oysa biz erken vardık acının doruğuna.

Bu en son davetimdir aşka,

Göç mevsimi, harman sonu, hasat,

Bir savaş sancağıdır ufukta dalgalanan,

Oysa biz bayrak açtık enzorlu kavgalara.

MEHMET ORHAN

Ankara - 1982

ÖĞRETMEN ABDULLAH LÜTFİ BEY -VIII-

Nurİ ONAT

O eski alfabede "n" sesi veren iki "n" vardı. Birine "n" öbürüne Kâf-ı nuni denirdi. "ben" yazarken başka, "bana" başka, "n" kullanacaktınız. Kâf-ı nuninnin sesi biraz genizden gelirdi.

Daha bitmedi. O alfabede dört "z" harfi bulunuyordu. Zalim ile "zarf" ayrı harflerle yazılırdı. "zeki" ile "zavallı" da ayrı harflerle yazılırdı.

O alfabede hem harflerin sayısı artıyor, hem biçimleri değişiyordu. Bu yüzden de tam bir kargaşa egemendi. Söylenen sözcüğü hangi harflerle yazacağınızı şaşırtırdınız. Yalnız şaşırmak değil, ayırımında olmadan başka anlamdaki bir sözcük çıkardı ortaya.

Abdullah Lütfi Bey, öğretmenlik yaptığı sürece bu kurallara uymuştur. Ama bir yandan da bir kuyumcu titizliği ile yapıtını işlemiş, alfabetesini olgunlaştırmıştır. Onun için görev kutsaldır. Kişisel görüşün benimsenilmesi, tartışma inandırma ile olmalıdır. Kendisi, tümünden böyle davranmıştır. Bu uğurda ömür tüketmiştir.

Sözünü ettiğimiz harfler, Arapçadan ve Farsça'dan gelmiştir. Bu arada Batı dillerinden alınanlar da vardı. Hele Batı dillerinden gelen sözcükleri yazmak tümünden bir sorun-

du. Örneğin, Latin kaynaklı sözcükler için kullanılan harflerin bize göre bir dizgesi yoktu ki onlara uyalım. Arapçadan ve Farsçadan gelen sözcüklerin okundukları gibi yazılması gerekiyordu. Ama, biz ne Araptık, ne de Pers. Kaldı ki, o harflerin okunuşları, ne denli zorlansak da gırtlığımızı uymuyordu. Örneğin, o harflerin ayrı ayrı okunuşları, sesleri vardı. Bu sesler, kökenlere göre doğruydı. Ama ses bilimimize giremezdi. Aydınımıza yabancıydı, hele halkımıza büsbütün gülünç geliyordu. O sesleri çıkarmadan da, o harflerle sözcüklerin yazılması çok zordu. Bu nedenle, anlamlarıyla, yazılmalarıyla ezberlemek gerekiyordu.

Bu çıkmazdan kurtulmanın iki yolu vardı; Ya alfabedeki her sesi için bir harf kullanılacaktı, ya da yabancı sözcüklerden vazgeçilecekti. Böylece Türk diline dönülmesi sağlanacaktı. İkinci yolun seçilmesi, bir süre için sakıncalıydı. Çünkü, böyle bir girişim, doğrudan doğruya Osmanlıya karşı çıkmak olurdu. Gerçekte toplumumuz, o devrimçi aşamadan epeyce uzaklardaydı. Bu konuda girişimler, öneriler yok değildi. Ama, bunların hepsi de özümsemeden, kişisel nitelikte kalıyordu. Elbette ki, birinci yolu önerenler, deneyen-

ler de vardı. Ama, önermek başka, örneklerle ortaya çıkmak başka şeydir. İşte bu yapılmıyordu. Kesin olarak diyebiliriz ki, bu işi de Abdullah Lütfi Bey yaptı. Hem de bütün girişimleri, önerileri gölgede bırakarak.

Abdullah Lütfi Bey, 30 yıllık denemeleri sonunda elde ettiği somut bir örneklerle kamuoyu karşısına çıktı, tartışmalara katıldı. Onun bu girişimi, kuşkusuz ki, çok önemli bir aşamadır. Ancak, bu konuya geçmeden önce, eski alfabenin çok sakıncalı bir yanı üzerinde biraz durmak istiyoruz.

Eski alfabenin en sakıncalı bir yanı, ünlülerden yoksun olmasıydı. Örneğin, "sessiz sözcüğü, hiçbir ünlü kullanılmadan "sss" biçiminde yazılırdı. İki ünlüden yoksun olan bu yazılışın, başka biçimde söylemi (teleffuzu) elbette ki olanak dışı değildi. Nitekim İran'ı ayran diye okuyanlar vardı. Çünkü sözcüğün yazılış biçimi o olasılığı taşıyordu. Bir de "elte meşeeleti garvaş" tekerlemesi vardı. Bu, altmış altı guruş demekti. Aradıkları alfabeler arasında, bizimki kadar kötüsü, bizimki kadar sakıncalı yoktu.

O alfabeyi savunanlar, çoğu kez şöyle derlerdi; Sözcüğün kökenini bildikten sonra, yanlış yapma söz konusu değildir. "Bu görüş hiç de doğru değildir. Böyle düşünenlerin bugün de bulunduğunu sanıyoruz. Bu görüş, kültürsüzlüğe dayalı bir yanılgı değilse, geriye dönük bir özlemdir. Demek, sabi denecek derecedeki çocuklara alfabeyi öğretmek için Arapçanın, Farsçanın sözcük köklerini öğreteceğiz, öyle mi? Ne bilimsel (!) değil mi?

Bir de şu savları var eski harflerden ya da alfabeden yana olanların: "o harflerin güzelliği başkaydı... Bugün müzeleri dolduran, anıtları yazıtları süsleyen yazıları

herkes tansımayla seyrediyor. Yeni harflerde bu güzelliği görebilir miyiz?"

Evet, doğrudur. Bu eski satıcıların dedikleri gibi, sanat yapıtı olarak yazılan o yazılar güzeldi. Ama kitaplar o yazılarla yazılmıyordu ki. Kitaplar da o yazılarla yazılsaydı, birkaç sayfalık bir metin bir günde ancak çözülebilirdi. Çünkü o yazıları okumak, bilmece çözmek gibi bir uğraştı. Tümcede iç içe giren, sıra tanımayan o sanat yapıtlarını okumak için, ya uzmana başvurmak, ya da onu ezberlemek gerekirdi. Kaldı ki okuma ve yazma bilmeyen harflerin güzelliğinden ne anlayacaktı ki. Okur-yazar olmayan yığınla yurttaşla birçok sanat yapıtı sunmanın ne gereği vardı... Bu, geri kalmış bir toplum için, yeterince korkunç bir görüştür. Kel başa şimşir tarak gibi bir şey.... "Ben, doya doya, sindire sindire bakacağım, sen de alık alık bakacaksın... "Böyle sanatseverlik dünyanın neresinde görülmüştür, söyler misiniz ?

Hiç kuşkunuz olmasın ki, okuma-yazma oranındaki düşüklüğün başlıca nedeni, okulaşmadan önce, bu alfabe olmuştur. Sanat değeri taşıyan harflerle yazıldığı-öyle değildi ya- o alfabenin özlemini çekmek, yığınlarla sorunu bulunan bir toplum için bir çözüm bulduramamıştır, bulduramaz da. Kaldık ki, sanat yapıtı, kendi dönemini yansıttığı ölçüde değerlidir. Yan yana getirilen harflerin oluşturduğu bir bulmaca ya da bilmece olduğu sürece değer taşımaz. Hele evrensel'i yansıtmayan kargacık burgacık harf dizilişlerinin hiçbir değeri yoktur.

Abdullah Lütfi Beyin yazı alıştırması ile ilgili bir defter geçti elimize. O defterde kitap yazısıyla el yazısından başka bir örneğe raslamadık. Bu da gösteriyordu ki, o, sanatla ilgili olanı sanatçıya bırakmıştır. Kendisi de, bu konuda özel olarak çaba göstermemiştir. Oysa, güzel, herkesi imren-

diren bir yazısı vardı. Bu savımızı kanıtlayacak bir örneği aşağıya koyuyoruz. Eski yazıyı bilmeyenler, bu yazının gerçekten de çok güzel olduğunu anlayabilecekler mi ? Hiç sanmıyoruz.

Gönderilen eski yazı örnek çok silik olduğundan teknik sebeplerle basılamamıştır.

Hemen belirtelim, eski yazının bu denli güzel olanı, ancak bir hattat elinden çıkmış olabilir. İleride ve zamanı geldikçe, bu konuda başka örnekler de verilecektir. Şimdilik şu kadarını söyleyelim ki, bu denli güzel yazısı olan kişi, dekoratif yazanın da en güzel örneklerini verebilirdi.

Abdullah Lütfi Beyin torunu olan Sadettin Soylu, bir anısını anlatmıştı. Öğretmen okulunda öğrenciyken - hem de son sınıfta - bir gün dedesi kendisine şu soruyu yöneltmiş?

- Alfabenin amacı nedir

-

Torunundan yanıt alamayınca açıklamasını yapar :

- Alfabenin amacı, konuşmada olduğu gibi, çocuğu aile içinde okuyup-yazmayı öğretmektir.

Bu açıklama, o zamana göre, üstün düzeydeki bir eğitimcinin çok gecikmiş görüşünün belirtilmesidir. Ancak, o aileyi de, bulmak güçtük. Abdullah Lütfi Beyin, toplumunun çekirdeğini oluşturacak o ailenin özlemini çektiği kuşkusuzdur. "Erkek ve dişi nüfusumuzun %100 okur-yazar olması gerekir..." derken, sanırsınız ki, bu özlemi dile getirmektedir.

Abdullah Lütfi Bey, amacını açıkladığı nitelikte bir alfabe geliştirmiştir. Hem de 30 yıllık denemeleri sonunda. Bu alfabe taslağı

Meşrutiyet döneminde Maarif Nezaretinde verilmiş ve orada kalmıştır. Ne geri gönderilmiş, ne de uygulamaya konmuştur. Geri gönderilmemiştir, çünkü üzerinde durulması gerekecektir. Uygulamaya konulmamıştır, çünkü Abdullah Lütfi Bey, Arapça ya da Farsça olsun, Batı dillerinden olsun, dört "a" yerine bir "a", iki "h" yerine bir "h", iki "n" yerine bir "n", üç "s" yerine bir "s", iki "t" yerine bir "t", dört "z" yerine de bir "z" kullanmaktadır. Dahası var sırası geldiğinde onlardan da söz edeceğiz.

Abdullah Lütfi Beyin alfabe taslağı Maarif Nezaretinde kalmıştır. Ama, bu alfabenin genel ilkeleri hakkında yeterli bilgimiz var. Bilgimiz, notlarındaki görüşlerine, bir de Maarif Nezaretine gönderdiği taslak için yazılan gerekçeye dayanmaktadır; Bununla birlikte, gene notları arasında parça parça da olsa, bir sürü belge bulunmaktadır.

"Şimdiye değin çok alfabe yayınlanmışsa da, hiçbirinde, dilimizin özelliklerini yansıtan noktalar belirtilmemiştir. Hiç birisi uygulamaya elverişli değildir. Oysa bir dilsel bir yapının değeri, dilin özelliklerine uygunluğu ile ölçülür. Bu nitelikleri taşımayan bir alfabe, hep eksik ve kusurludur" diyor Abdullah Lütfi Bey.

Buradaki "dilini özelliği" deyimini ile sesbilim ve söylemin anlatılmak istendiği açıktır. Abdullah Lütfi Bey, bu konuya çok önem vermiştir. Bu da, şu sözleriyle aydınlığa çıkmaktadır: "Durumumuz, bunu hemen yapmamızı gerektiriyor" diyor ve hemen ekliyor: "Avrupalılar, karkuş gibi çevremizde, üstümüzde uçuyorlar. Tek başına yaşamak çoktan geçti. Ulusça, hep birlikte yaşamak zorundayız. Biz, onbeş yirmi yıl içinde hammallarımıza, işçilerimize, çobanlarımıza değin, kadın erkek okuyup yazma yoluna girmezsek,

duygu, irade ve zekaları geliştirme, ruhları yenileme, dimağları eski dünyanın yeni bilgileriyle donatmaz ve silahlandırmazsak, yaşayamayız. Alfabetik bilgi edinme, bilgisiz insan olmaz. Gerçek bilgi ise, bilgi ve beceriye dayanandır. Gerçek bilgiye önem vermeyen uluslar, başkalarının kazancı ile yaşıyorlar, demektir. Bu ise, aşağılık bir yaşamdır. Böyle ulusların saygınlıkları da buna göre ölçülür..."

Abdullah Lütfi Bey, ömrünün en verimli yıllarını okuyup yazmayı kolaylaştıran, ulusal bütünleşmeye olanak sağlayan bir alfabenin peşinde koşarak harcamıştır. Bu nedenle de, yerli yazarların bütün alfabelelerini incelemiş, gerekli eleştirilerini yapmıştır". Ben, Cevdet Paşa ve Selim Sabit efendi merhumların yapıtlarındaki giriş bölümlerinden yararlandım. Bununla birlikte, Beşiktaş'taki Mekteb-i Hamidi Müdürü Şakir Paşa ile, Diyarbakırlı Memduh Beyden esinlendim. Yabancı kaynak olarak yararlandığım biricik yapıt, Fransızca bir alfabedir" diyor notunun bir yerinde.

Görüldüğü gibi, Abdullah Lütfi Bey, başka alanlarda olduğu gibi, alfabe konusunda da bir kopyacı değil, gerçek bir araştırmacıdır. O, sürekli olarak en iyiyi bulma çabası içindedir. Cevdet Paşadan, Selim Sabit Efendiden, Şakir Paşadan ve Memduh Beyden yararlanmış, esinlenmiştir. Ama, yapıtını onlarınkine uydurmaya çalışmamıştır. Bunu yaparken de, hep kendi yapıtının içeriğine ve özüne bakmıştır. Çünük sözü geçenlerin hepsi de, alfabe öğretiminde harflerden yola çıkmışlardır. Bunların dışındakileriye hiç değerli bulmamıştır. Bu konuda da şöyle demektedir: "Gerek şimdiye kadar yazılan alfabetleri, gerekse basındaki tartışmaların hepsini gözden geçirdim. Bunlar içinde kişisel denemeden geçmiş olanına rasla-

madım."

Abdullah Lütfi Bey, bu sözleriyle eğitim yönünden çok önemli bir konuya değinmiştir. Bu konu, "denemeden geçmiş bir yapıt"tır. Gerçekde bir alfabenin değeri, uzun süre denemelerden, burada uygulamalardan geçtikten sonra ortaya çıkabilir. Onun, okuyup-yazmaya ve eğitim sürecine ne ölçüde etkili olduğu, ancak nesnel değerlendirmeler sonucunda anlaşılabilir. Hocamız da bunu yapmıştır. Otuz yıllık sürede denemeler yapmış, bu denemeler sürecinde sırasında gerekli değişiklikleri yaparak yapıtının olgunlaşmasını sağlamıştır. Otuz yıl, çok uzun bir süredir, bir alfabe için. Ama, o uzun sürede o zamana değin, kimsenin sezemediği, bulamadığı bir şeyler ortaya koymak da büyük başarıdır. İşte hoca, bu başarıya ulaşmıştır. Abdullah Lütfi Bey, bu deneylerden sonra gerekçesiyle birlikte yetkili makamlara sunmuştur. Bu irade gücü, nesnel değerlendirme anlayışı, ancak ve ancak bir bilim adamında bulunabilir. Bu bilimsel izleyiş, adım adım gerçeğe yaklaşış, sıradan bir kişinin, bir yenilik heveslisinin yapabileceği iş değildir.

Yapıtının en iyi biçimde hazırlandığına inanmaktadır. Abdullah Lütfi Bey "Mülga Maarif Nezaretinde saklanan alfabem üzerinde durulacak olursa, durum açıklığa kavuşacaktır. Buna göre de nasıl bir alfabe eğitim ve öğretiminin saptanacağı ortaya çıkacaktır. Bunu da gelecek kuşaklara bırakıyorum" diyerek bir bilim adamı ağırbaşlılığı ve sabrı ile yarınlara umutla bakmaktadır. Kendisinin yapamadıklarını başkalarının yapabilecekleri güvencesiyle teselli bulunmaktadır.

Abdullah Lütfi Bey, hiçbir zaman aşağılık duygusuna kapılmamıştır. Ama, kendisini küçük görenleri hağışlamamıştır.

Notunun bir yerinde şöyle diyor: "Ben, kendi kendini yetiştiren bir kişi olduğum için, Nezaret alfabemi kabul etmemektedir. Bunu onuruma yedirememekteyim."

Evet, o kelli-felli adamlar, paytonlarına kurularak İstanbul sokaklarını dolaşan o cici beyler, hiçbir eğitim kurumundan çıkışlı olmayan bir kişiden olgun yapıt beklemezler. Açıkcası onu kıskanmaktadırlar. Ya da Abdullah Lütfi Bey'i anlayamamaktadırlar. Anlayamadıkları için de kuyuya taş atmak istemiyorlardı.

Abdullah Lütfi Beyin alfabesi, Maarif Nezareti zamanında ele alınmadığı gibi Cumhuriyet döneminde de gereken ilgiyi görmemiştir. Bunun iki nedeni olsa gerek: Bunlardan biri, Cumhuriyetin ilk yıllarında bir otodidaktın üstün değerinde bir yapıt veremeyeceğine inanılmasıdır. Öteki neden ise, alfabenin o günün görüşüne uymamasıdır. Çünkü her iki dönemde de alfabe öğretimi harf öğretmeye dayanıyordu, okullarımızda. Oysa Abdullah Lütfi Beyin alfabesindeki yöntem, bunun tersi olan tümce yöntemi idi. Kimbilir, belki de Türk eğitiminin tersine döneceğinden korkuluyordu. Çünkü bu alfabe, alışılmamış getiriyordu. Bu önyargı saplantıları, 1928 yılına değin sürdü. Ne varki, yeni atılım, kendilerininkini değil, Abdullah Lütfi'ninkini destekliyordu. Yalnız şimdilik alfabenin harfleri değişiyordu. alfabenin yöntemi değil. Ama, varsın olsun, ileride o da olacaktı. Bir kez yenilik yolu açılmıştı.

Abdullah Lütfi Beyin alfabesinin en ilginç yanı, sesçil olmasıydı. Şimdiye değin hiçkimse bu konuya değinmemişti. Yani bu alfabe fonetikti. O alfabaya göre sözcükler, söylendikleri gibi yazılacaktı. Karşıtları işte buna yanaşmıyorlardı. Nasıl olur da altı yüzyıllık bir alışkanlık birden tepetaklak edilebilirdi.... Birşey daha vardı: Nasıl olur

da Osmanlıcaya katkıda bulunmuş ulusların ya da toplulukların sözcükleri, yazılış biçimleri değiştirilerek onlara saygısızlık edilebilirdi. Bu görüş, düpedüz kültürel bağımlılık değil de nedir?

Üşenmek, gözleri kapamak, kulakları tıkamak, kendimizi küçük görmek... Bütün bunları yazgımıza bağlamak, İmparatorluğun sondönemlerinde bunlar, ne özgecilikle, ne özveriyle, ne de hoşgörü ile bağdaşmayacak şeylerdir. Bu saplantılar, hiç kuşku yok ki, İmparatorluğumuzun çöküşüyle su yüzüne çıkmıştır. Bunlar, aşağılık duygusundan başka bir şey değildir. Bu duyguların baskılarından biraz kurtulabilseydik, kimi işleri başarabilirdik. Örneğin, Abdullah Lütfi Beyin alfabesi Maarif Nezaretine verildiği zaman benim-senseydi, sanırsız ki Cumhuriyet dönemine % 8'lik okur-yazar oranıyla girmezdik. Belki bu oranı daha yükseklerde % 15-20'lerde bulurduk. Gel gör ki, heryenilikçi atılımın karşısında gerici kalemler hemen işlemeye başlıyor. Bu karşı koymaların en utandırıcı yanı da, tepkilerin halk adına, ama onun bilgisi ve ilgisi dışında yapılmasıdır. Şimdi de bunun sayısız örneklerini görmüyor muyuz? Görüyoruz, hemde tümen tümen...

Peyami Sefa, "Türk İnkılabına Bakışlar" adlı yapıtının 46,47, ve 48.sayfalarında şunları yazıyor: "Birinci derecede, yerli konular arasında bir de alfabe tartışması vardır. Düşün adamlarının çoğu, geri kalmamızın büyük nedenlerinden birini alfabemizin noksanlarında görüyorlar. Birkaç partiye ayrıldılar; Hüseyin Cahit (Yalçın) gibi doğrudan doğruya Latin harflerinin alınmasını isteyenler. Ordu alfabesi vs. gibi yeni biçimler bulmaya girişenler; ve Arap harflerinin değiştirilmesinden ileri gitmeyenler vardı. Ne var ki, bunların hepsi, alfabe konusu çözülmedikçe, bizim için öz

ve tez bir ilerlemenin olanaksızlığında birleşiyorlardı. Azınlık okullarında bilim üretmek için kullanılan zaman, bizim okullarımızda okuma öğrenmek için geçiriliyordu.

Fakat yeni bir alfabe isteyenlere göre, sadece değiştirmeden yana olanlar, çoğunluktaydılar. Eğitimci Satı Bey, bunların başında görülüyor. Yarım yüzyılda dünyayı hayretler içinde bırakacak kadar büyük bir süratle gelişmiş olan Japonların, bizimkinden yüzlerce kat daha zor bir alfabeleri olduğu, yirmi otuz binden çok harfleri bulunduğunu, bir Japon bilginin ve yazarın aşağı yukarı on beş yir bin harf öğrenmesi gerektiğini yazdıktan sonra, alfabenin zorluğu gelişmeye engel olsaydı. Japonların bir adım bile atmaması gerekirdi diyordu. Sonra, gene bir yazara göre, tarihte büyük bir geçmiş ve yazını olan ulusların hiçbirinin alfabesini tümünden değiştirebileceğine örnek gösterilemezdi. Yalnız, Romanyalılar, İslavların 'Kiril' harflerini kabul etmişlerdi. Fakat onlar, bunu yaptıkları zaman, henüz önem verilecek bir yazınları yoktu. Fazla olarak bu harfleriyle, her şeyden çok ulusal bir amaç izliyorlardı, Romanyalılar, gerçekte Latin oldukları halde İslavlar arasında sıkışıp kalmışlardı. Coğrafi durumları bakımından İslavlar arasında erimek tehlikesiyle karşı karşıyaydılar., diyor eğitimci Satı Bey.

Peyami Safa, sözünü sürdürüyor: "Bu alfabe tartışması, harflerin değiştirilmesi ve ıslahına değil, uygulamada tam bir kargaşaya gidiyordu. Alfabe öğretmenleri, kendilerine göre işaretler, harfler bularak öğrenciye öğretmeye başlamışlardı. Keban Rüşdiye öğretmeni Abdullah, İçtihat Dergisine uzun bir telgraf çekiyor " Eski yöntemi koruyarak Osmanlı alfabesinin biçimini buldum ve buna göre binlerce çocuğa kısa süre okuma-yazmayı öğretmeyi

başardım" diyordu. Keban kaymakamı Şükrü Bey de Abdullah Lutfi'nin hazırladığı alfabenin pek gelişmiş olduğunu yazıyordu.

Peyami Safa'nın anıları daha bitmedi. İçtihat Derginin "Haftaname" başlıklı yazısında, "Büyük kardeşim İlhami Safa, Server Bedi imzasıyla bu telgraftan söz ederek şu satırları yazıyordu: "Biz, abdullah Efendinin çalışmasına çok önem veriyoruz. Fakat görüşümüze göre, Osmanlı alfabesinin ıslahı olanağı yoktur. Bizce, Latin harflerinin kabulü pek uygundur. Gerçekte bu, birdenbire, olanaksız, uygulama dışı gibi görülebilir. Ama, bugün uygulamaya yetersiz olmasıyla yarın böyle kalacağı bilinemez. Bugün Abdullah efendi gibi Osmanlı alfabesini ıslaha çalışan, sonuçta başka bir biçime koyan çok kişi var. Bizim görüşümüze göre, ıslah edildiği söylenen Osmanlı alfabesinin yeni biçimleri başarısızlığa uğrayacak ve birgün gereksinme ve sorumluluk, şimdi uygulamaya yetmez görünen Latin harflerini bize kabul ettirecek".

Peyami Safa'nın büyük kardeşi İlhami Safa'nın bu yazısı, İçtihat Dergisinin 5.XII.1913 günlü sayısında yayımlanmıştır. Bu duruma göre, alfabe konusundaki tartışmalar, XIX.yüzyıl sonlarında başlamıştır. Ne var ki, bu tartışmalarda hep biçim üzerinde durulmuştur. Hiçbir yazar, öğrenme kuramı üzerinde durmamıştır. Bu da, tartışmacıların öğrenme kuramlarını bilmediklerinin açık kanıtıdır. Ama, tartışmalara rahatça katılmakta, bilimsel olmayan ne kadar görüş varsa, gene hepsini rahatça ortaya dökmektedirler. Abdullah Lutfi Bey, elbette ki, bunlardan değildir. O, savını bilimsel verilere dayandırmakta, böylece yalnız kalmaktadır. Abdullah Lutfi Beyi büsbütün yükselten de bu olsa gerektir.

Abdullah Lutfi Beyin sözünü ettiği alfabelerden hiçbirisi elimizde olmadığından, yapıtlarla yazarları ile ilgili bir açıklama ya da yorumda bulunamıyoruz. Yalnız şunu söyleyebiliriz: Biz de ilkokula o harflerle başladık. Otuz üç harf, birbirine benzeyenleri de var. Bunları ezberledik. İçtenlikle söylemeliyim ki, on üç yıllık öğrenim yaşamımda hiçbir konuda o kadar zorluk çekmemiştim. Yani ilkokul birinci sınıftaki kadar, O kadar zor, sıkıcı ve çekilmez olanını görmedim...

Gerçekte bizim sorunumuz, alfabeden ziyade öğretimindeydi. Şöyle ki, hoca 'm' harfini öğretirken, ananızın memesini düşünün derdi. Anamızın memesi ile 'm' harfinin ne ilişkisi vardı. Bugüne değin bunu anlayamamışımdır.

Hüseyin Cahit Yalçın'la Satı Bey Beyin bu konuda bir açıklık getirmemelerini yadırgıyoruz. Çünkü, birincisi Batı kültürünü benimseyen bir kişiydi. İkincisi ise, kendisini tek yetkili eğitimci biliyordu. Abdullah Lutfi Beyi doruğa çıkaran bunlardır, bizce. Birincisi, Latin harflerini olduğu gibi almamızı salık verir, ikincisi ise, alfabenin gelişmeye engel olmadığını söylemek aymazlığında bulunur. İkisi de biçimcidir; ikisi de alfabe öğretimine yanaşmaz. Bunlar, kalburüstü bir yazarla, kalburüstü bir eğitimcidir.

Yukarıda, "Abdullah Lutfi Beyin sözünü ettiği alfabelerden hiç birisi elimizde bulunmadığından, o yapıtlar ve yazarlarıyla ilgili bir yargıda bulunamıyoruz." demiştik. Ancak, 1936 programına kadar ki alfabe eğitimini bildiğimiz için, onların da öğrenme ve öğretme yöntemlerinin o programın biraz daha gerisinde olduğu kanısına varabiliriz. Örneğin, Satı Bey, konunun üzerine eğilmeden biçim üzerinde durarak Japonları örnek gösterebiliyor.

Oysa, Japonların alfabesi ulusaldı, onların sesbilimine uygundu. Bizde ise, durum bunun tümünden tersiydi.

Satı Bey, Romanyalıların alfabesinden söz ederken, İslavlar içinde erimemek için, ulusal amaçlı bir alfabe yapmalarının zorunlu olduğuna değiniyor. Sanki bizim ulusal amaçlı bir alfabemiz varmış da yeni girişimlerle bu alfabe amacından saptırılmak isteniyormuş. Görülüyor ki Satı Bey, zamanının en ünlü eğitimcisi olarak bilinmesine karşın, biçimcilikten öteye geçememiştir. Belki de Irak Araplarından olmasının bu konuda etkili olduğu söylenebilir.

Eğitbilimin kapsamının, öğrenme kuramlarının net olarak bilinmediği bir dönemde, eğitim tartışmalarının verimsiz kalacağı kuşkusuzdur. Bu bakımdan Satı Bey, dışındaki iyi niyetli tartışmacıların tutum ve davranışları bağışlanabilir. Çünkü önlerinde örnek bulunmasa bile, bir gereksinimin acısını çekiyorlardı. Kaldı ki bunların hepsi eğitimci yetiştirme (pedagojik formasyonu olan) kişiler değillerdi. Abdullah Lutfi Bey, elbette ki bu kadronun dışında kalmaktadır. O, hiç bir zaman biçimci olmamış, bütün çabalarında konunun özüne inmiştir. Onun alfabesi, bütün yönleriyle öğrenme kurallarına tıpatıp uygundur. Onun önerdiği alfabe öğretimine, ancak 1936 yılında geçilebilmiştir.

Dengesizlik, tahtasızlık daha bilmem neler... her yenilikçiye reva görülen niteliklerdir. Abdullah Lutfi Bey, bu durumdakilerin en belirginidir. "Şaşılacak şeydir ki, yenilik düşmanlarının saldırılarına en çok da Meşrutiyet'ten sonra uğradım. Uygarca yarışma ortamına girememiş olan bir toplum için saldırılar doğal ise de, delibaşından sopa yiyenlerin, kalpaklı görünce korkmaları gereğince bir kez gözüm yılmış

olduğundan, yapıtının korunması dileğiyle, son olarak alfabenin değerlendirilmesi için, aşağıdaki açıklamanın yapılması zorunlu görülmüştür." diyor, Maarif. Maarif Nezaretine yazdığı dilekçede.

Abdullah Lütfi Bey'in dilekçesi, gerçekçiliği yansıtır. Alfabetinin bilimsel yönden savunmasını yapar, bu dilekçede. "Bu broşür kadar olan bölümü son derece durudur. Ondan sonrasının düzeltme gereksiminde olduğunu kabul ederim. Ancak, duru olmayan bölümler, binlerce güçlüklerle başarılabilecek nitelikte değildir. Öğrencilerin öğrenme güçlerine sığınacak gibi görünen en şaşılacak sorunlar bile, yüzlerce öğrenciye uygulanmış, sonucun başarılı olduğu saptanmıştır." diyor dilekçesinde, Abdullah Lütfi Bey.

"Öğrencilerin öğrenme güçlerine sığınacak gibi görünen "sözü, sanırsınız ki, okuyucuyu da kuşkulandırmıştır. Bu konuya ileride yeri geldiğinde değinilecek, umarız ki hiç de öyle olmadığı açıklanacaktır. Bu konu, sesçillikle ilgili olup, alfabenin en özgün yanıdır.

Abdullah Lütfi Beyin alfabeti, bir ara ortalığın iyice karışmasına neden olmuştur. Böylece, kendisi de bütün şimşekleri üzerine çekmiştir. Saldırıları, hem çevreden, hem resmi makamlardan gelmiştir. Şöyle diyor Nezarete yazdığı dilekçe gerekçenin bir yerinde: "Alfabe işi uğrunda yaşlandığım halde, kimi düzeltmeleri yapmayışımın nedeni, yapıtımın basılıp kamuoyuna sunulmamış olmasıdır. Bir neden de, bu alfabenin denemeye konunca karşılaşılan güçlüklerdir. Çünkü, çocuk velileri Fransızca öğretim yaptığımı, milli eğitimciler de, programa uymadığımı söylüyorlar, beni suçlamaya yöneliyorlar. Şimdi de bu durumdayım."

Ne dolambaçlı bir çıkmazdır, bu... Kimisi suçlar, kimisi alay eder, kimisi de işi övgüye kadar vardırır. Ama, olsun, ne çıkar. Geri toplumun aydın kişisi olmak kolay mı? Hem Abdullah Lütfi Bey, ilişkilerinin görkemli parıltısına bu ortamda ulaşacaktır. Gerçek bu, kendi isteği değildir. Olaylar, kendisini doruklara itmektedir.

Alfabetinin kabul edilmemesinden dolayı öfkeli. Bu konudaki eleştirilerini en orun katlarına ulaştırmaktan sakınmaz. O, bir ülkü adamıdır, engelleri birer birer aşmasını bilir. Açık konuşur: "İlk sunduğum alfabe değilse, iyi niyetimin ürünü sayılsın. Korunma olanağına kavuşsaydım, elbette ki şimdiye değin duru ve düzeltmeyi gerektirmeyen birkaç yapıt meydana getirmiş olacaktım. "dilekçe-gerekçenin bir yerinde.

Bu yakınmalar, yalvarma anlamına alınmamalıdır. Çünkü o, ömrü boyunca hiç kimseye yalvarmamıştır. Yalvaranlardan da hoşlanmamıştır. Abdullah Lütfi Bey, kendi görüşünde olmayanları hoşgörü ile karşılardı. Ama, nesnelliğe, tutarlılığına inandığı görüşlerden de ödün vermezdi. Bu tutumu, kişiliğinin en belirgin özelliklerinden biridir. Dilekçesinde aşağıdan alarak sözü, "Siz, gelişme yolumu tıkıyorsunuz, arabamın tekerine çomak sokuyorsunuz" demeye getiriyor, sözünü. Sonra da iyi ders veriyor Nezaret'e: "Bir alfabenin değeri, okuyup yazmadaki ivinti (sür'at) ile ölçülmez. Okuma yazmada en önemli konu, gelişmeye, eğiticiliğe olan etkidir. Zaman üçüncü derecede düşünülecek şeydir. Alfabede mantıksal ve eğiticilik aranmalıdır. Bunlar uygun olursa, anadillerinin işitselliği gibi görselliğini de öğrenebilirler. Zaman, önce öğrenim koşullarına bağlıdır. Bunu tamamlayacak olan da, iyi niyet ve sabırdır." yargısını ileri sürüyor.

Hoca, bu görüşü ile "mekanik" okuma ile "anlayarak okuma" arasındaki ayrımı belirtiyor. Öyle ya, anlayarak dakikada elli sözcük okuyan çocuk, anlamadan gene dakikada altmış yetmiş sözcük okuyandan daha iyi değil midir? Kaldı ki, alfabesi okuyup yazmaya engel değildir. Yalnız, öğretmede bu zahmete katlanacakların sayısı azdır. Herkes dededen, babadan kalanla yetinmek istemektedir.

Hoca, dilekçesinde bunların da karşısına dikilir: "Öğretmenin anlayamaması, uygulamaya koyamaması da bir engel değildir. Çünkü, bir alfabe, özellikle Osmanlı alfabesi, ne kadar mantıksal ve eğitsel olursa, öğretim yöntemi de o kadar kolay olur. Böyle bir alfabenin değerini, dilimizin özelliklerini bilmeyen kişilerin yetiştirdikleri öğretmenler elbette ölçemezler. Bu durum, alfabenin değerini azaltmaz, yükseltir. Becerisi olmayan, bir makineyi işletemezse, o makinenin değerini düşürmez." demektedir.

Hoca, yukarıdaki bilimsel görüşü ile özel okullara, mahalle mektepleriyle kendilerini yetkili görenlere çatmaktadır. Bu arada, eğitim bilgisi olmayanların, özellikle milli eğitim alanında önderlik yapamayacaklarını dile getiriyor.

Gerekçe ile ilgili dilekçesini şöyle bağlıyor, Abdullah Lütfi Bey: "Öyle ise, Yüksek Maarif Nezaretinin, kendisine sunulan yapıtları incelerken, bu konuları gözden irak tutmayarak ona göre alfabem hakkında bir yargıya varmasını dilerim."

Hoca, eğitimin her alanını toptan kavramışa benziyor. Bununla birlikte, ilgisi ve uzmanlığı, daha çok alfabe konusunda olmuştur, yoğunlaşmıştır. Kırk beş yıllık meslek yaşamının üçte ikisini bu konuya vermiştir. Alfabe konusunda çok titiz ve

ödünsüzdü. Notlarından birinde şöyle yakını: "Bakanlık, uzun çabalar sonunda tecrübe kazanmış öğretmenlerin önerilerine önem vermez, yaş dolayısıyla emekliye ayırır, meslekten çıkarırsa, alfabe sorunuda çözülmez. Alfabemiz bu durumda kaldıkça da, halkın okur yazarlığı yüzde 1 belki de daha az oranı geçmez. Bu duruma görede, vay ulusun, vatan çocuklarının haline!...

Şimdi hocanın alfabe öğretimi ile ilgili görüşlerine geçebiliriz. Bu konudaki görüşünü şöyle bir girişle belirtiyor: "Çocuk doğar doğmaz ağlar. Çünkü içine düştüğü ortam kendisine değer dokunma duygusunu etkiler, kendisini üsütür. Doğa, kendisini ağlamağa sürükleyerek ona, "üşüdüm" dedirtir. Bunu, doğal karşılamak gerek."

Görüldüğü gibi Abdullah Lütfi Bey, açıklamasına çocuğun dolyatağı dışına çıkmasıyla başlıyor. Çocuğun ağlamasını doğal karşılıyor, çünkü bu ağlamanın bir tepki olduğunu biliyor. Sonra sırayı yitirmeden sözünü sürdürüyor: "Çocuk, bir süre sonra, yakınındaki her şeyi görür, herşeyi işitir. Duyularının kimisinden hoşlanır, kimisinden de acı duyar. Hoşlanmalarının sürmesini, acılarının ise dinmesini ister. Bunun için de, aile bireylerinin özellikle annesinin ya da sütannesinin yardımını bekler. Bu sırada, bütün varlığı ile anlatmaya, dilin işisel yönüne gereksinme duymaya başlar. Böylece, en güç olduğuna inanılan anadilini öğrenir."

Sürdürüyor açıklamasını hoca: "Çocuk, anadilini öğrenirken, işitme duyusu gibi görsel duyusu da yeterli olsaydı, hiç kuşku yok ki, yedi yaşına değin, her iki duyusunu kullanarak işin içinden çıkıverirdi. Çocuğu. anadilini öğrenmek için zorlayan nedenlerle bizim okuyup yazmak için başvurduğumuz yöntem bir midir?"

(Devam Edecek)

LAİKLİK NİÇİN TÜRKİYE'NİN BİR NUMARALI SORUNUDUR? (Başarafa Sy. 3'de)

Bizde, Cumhuriyetin ve tek parti rejiminin bir süre bastırıldığı ve işi üst yapı kurumlarıyla çözümleyeceğini sandığı temel bozukluklar şimdi üst yapıyı zorlamaktadır.

Eğer üretim ilişkileri çağdaşlaştırılamamışsa, gelir dağılımında korkunç bir adaletsizlik varsa-hatta durum gittikçe daha da kötüye gidiyorsa-modern teknolojiyi en az 40-50 yıl geriden izliyorsak elbette bu bozukluklar üst yapıya yansıtacak ve oralarda hepimizi ahatsız eden, yarınımızdan endişeye düşüren oluşumlar ortaya çıkacaktır.

Kendi tarihimizden bir örnek vermek gerekirse... Osmanlı Padişahı, yeryüzünde yaşayan bütün müslümanların manevi lideri (Halifesi) olduğu halde, devletin güçlü olduğu dönemlerde katı şeriatçı değildir. Çoğunlukla pragmatik, hoşgörülü ve hayatın gerçeklerine uygun olarak yönetir. Buna karşılık, devlet güçten düştükçe Saray, katı, hoşgörüsüz ve bağnaz bir tutum alır. Kadınların çarşaf boyuna, peçesinin inceliğine, gezecekleri yerlere ve gezinti biçimine karışmaya başlar.

Bugüne dönersek.. Üretim ilişkileri karmakarışıktır. KİT'lerin özelleştirilmesi konusu - bilerek- bir ideolojik tartışma durumuna getirilmiştir. Kimse gerçek niyetini açıkça söylememektedir. Özerkleştirmeden söz eden yoktur. Oysa gerçek niyet, bunları haraç mezat satıp bütçe açığını -şimdilik- kapatmaktır. Yani hayırsız evladın evdeki kap-kacağı satmasıdır.

Modern teknolojinin alınması, mevcutların yenilenmesi ve yeni teknoloji yaratılması için hiçbir çaba harcanmamaktadır. Araştırma-geliştirme harcamaları gülünç ölçeklerdedir. Yetişmiş bilim-teknik-sanat-düşünce adamları yurt dışına kovalanmaktadır. Rastlantı eseri yurda getirilmiş ve başarılı bir gelişme göstermiş olan bilişim teknolojisi (PTT' nin T si) elden çıkarılmak istenmektedir. Gelir dağılımı olabildiği kadar kötüdür. Tehlikeli boyutlara varmış bulunan ekonomik bunalım ve işsizlik günden güne derinleşmektedir.

Alt yapıdaki bu bozukluklar ve çarpıklıklar üst yapı kurumlarına yansımaktadır.

-Bu dünyadan umudunu kesen kitleler öteki dünyaya yönelmekte ve şer'i düzen isteyen partilere bel bağlamaktadırlar.

-Renkli basının ve görsel medyanın cömertçe sunduğu baldır-bacak pazarına normal yollardan giremeyeceğini gören genç kuşaklar bu pazara zorbalıkla girmenin yollarını aramaktadırlar. Bu da marjinal partilere yönelmeyi sonuçlandırmaktadır.

-Bu çarpık düzeni değiştireceği savıyla yola çıkan ilerici partiler, solukları tükenmiş ve parçalanmış durumda bulunduklarından hiçbir bilimsel temeli olmayan adil düzen safsatasıyla ortaya çıkan çağdışı bir şeriatçı partinin ciddiyetten uzak, gerçekleşmesi olanaksız vaatleri, umarı kalmamış halka bir kurtuluş umudu gibi görünmektedir.

Eğer bu saptamaları doğru buluyorsak, yurdunu ve halkını seven, ona borçlu olduğunu düşünen aydınlar olarak hepimize şu acil görevler düşmektedir:

1. İnsan doğasına ve onuruna-bugüne kadar bulunmuş- en uygun yaşam biçimi olan demokrasiye sahip çıkalım.

2. Demokrasinin, ancak laik düzen içinde gelişeceğini ve yaşayabileceğini her yerde ve her koşulda savunalım.

3. Türk toplumunun gelişmesi, yükselmesi ve insan onuruna yaraşır bir yaşama kavuşması için üretim ilişkilerindeki çarpıklıkları, bozuklukları, gelir dağılımındaki adaletsizliği düzeltmenin bilimsel yollarını arayalım. Ulusça kalkınmanın ve sanayileşmenin ancak modern teknolojinin alınması, uygulanması, geliştirilmesi ve yeni teknolojiler yaratılmasıyla olanaklı olacağını savunalım. Bu görüşümüzün toplumca kabulü için uğraş verelim.

4. Demokrasinin ve onun olmazsa olmaz ön koşulu olan laikliğin, katılımcılığın ve cumhuriyetçiliğin yılmaz savunucuları olalım. Bunun için evimizde, çevremizde derneğimizde, partimizde, kısaca her ortamda laiklik savaşımı verelim.

Münir CERİT

ARAMIZDAN AYRILANLAR

Hemşehrimiz Adnan Ertürk'ün eşi, İzzetiye hanımın kardeşi Mesut Nalcı 28.3.1994 tarihinde Malatya'da vefat etmiştir.

Adnan kardeşimizin muhterem annesi İmmigülsüm hanım ise 16.5.1994 Pazartesi günü Ankara'da vefat etmiş bulunmaktadır. İki büyük acıyı çok kısa bir aralıkla yaşayan Ertürk ve Nalcı aillerine başsağlığı dileklerimizle ölenlere rahmet tüm aileye sabır ve sağlıklılar dileriz.

*

Nebahat Çetin, Ayşe Şekeroğlu, Zeynep Aksu, Necip Kemal ve Bedrettin Karataş'ın babaları Mustafa Karataş 17 Temmuz 1994 pazar günü Malatyada vefat etmiştir.

Merhuma tanrıdan rahmet, tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

AĞIN

TEŞEKKÜR

Sevgili eşim değerli Cevdet Özdem'in vefatı dolayısıyla cenaze törenine katılarak, bizzat evimize gelerek veya telgraf ve telefonla taziyetlerini bildirerek büyük acımızı paylaşan bütün akraba, dost ve hemşehrilerimize gönül dolusu teşekkürlerimizi sunarız.

Tüm ailesi adına

Eşi : A. Nebahat Özdem

Kızı : Fatmanur Özdem

HABERLER

MAYIS-1994 Ayı içinde AĞIN Nüfus Müdürlüğüne ulaşan nüfus değişim durumunu gösterir çizelge:

I. DOĞUMLAR:

Mah. veya köyü	Doğanın baba adı, soyadı	cinsiyeti	doğum günü ve yeri
Tatarağası	Süleyman M.Sarioğlu	Kız	2.5.1994 Malatya
Hozakpur	Harun Karadağ	Erkek	2.5.1994 Elazığ
Zabulbar	Ali Karakaş	Erkek	30.4.1994 Nülüfer
Ekirek	Mehmet Akgül	Kız	9.5.1994 Konak
Lollar	Erkal Zeylan	Erkek	24.8.1992 Şişli
Paşikli	H.Hüseyin Karakaş	Erkek	3.4.1994 Kemaliye
Vahşen	Levent Erben	Erkek	3.5.1994 Elazığ
Küzne	Fahrettin Serttaş	Kız	1.5.1994 Artvin
A.Yabanlı	Salim Demirel	Erkek	2.5.1994 İstanbul
Hastek	Akın Aladağlı	Kız	11.4.1994 Malatya
Saracık	Adnan Şahin	Erkek	26.5.1994 Yüreğir
Pul	Mehmet Kılınç	Erkek	16.4.1994 Karşıyaka
Apuşma	Kemal Özdem	Kız	8.5.1994 Malatya

II. EVLENMELER:

Mah.veya köyü	Baba adı-soyadı, nesi olduğu kiminle evlendiği	Evlenme günü
Saracık	İsmet Koçer oğlu-Levent-Malatya'dan Emine Özbek'le	2.5.1994
Saracık	Ahmet Türker kızı-Şadiye-Beşikdüzü'nden Selim Kelsoy'la	27.4.1994
Ağdunut	Mehmet Kaya kızı-Hava-Kemaliye'den Halit Kaya'yla	18.4.1994
Küzne	N.Kemal Köprülü Oğ.-Erkan-Taşova'dan Necla Sönmez'le	27.4.1994
Vahşen	Bekir Ertaş oğ.-H.Basri-Elazığ'dan Işıl Aslan'la	29.4.1994
Modanlı	Ö.Lütfü Şahin kızı-Gülsüm-Çemişkezek'den Davut Ekici'yle	25.5.1994
Payamlı	Mehmet Karatepe oğ.-Celal-Arapgir'den Ayşe Köse'yle	25.5.1994
Lollar	Aydın Koçer oğ.- M.Uğur-Ahlat'dan Sevdâ Şahin'le	16.5.1994
Uzungil	Turgut Peker oğ.-N.Tayfun-Menemen'den İlnur Özaslan'la	6.5.1994
Uzungil	Mehmet Küçük oğ.-Alper-Tokat'dan Mevlüde Bilge'yle	14.5.1994
Gemuhu	Muammer Karaoğlu kızı-Selma-Arapgir'den İsmail Göksay'la	13.5.1994

III. ÖLÜMLER:

Mah.veya köyü	Ölenin adı soyadı	Öldüğü yer	Öldüğü gün	Doğumu
Zabulbar	Hüseyin Ertürk	Kırıkkale	3.5.1994	1.11.1332 (1916)
Pağnik	Fatma Özdi	Altındağ	13.3.1994	1.4.1340 (1924)
Saracık	O.Nuri Bilir	Çanakkale	4.5.1994	1939
Vahşen	Mümtaz Erdağı	Elazığ	19.5.1994	14.12.1941
Lollar	A.Nusret Kurtkaya	Kadıköy	18.5.1994	1332 (1916)
A.Yabanlı	Hüsnü Gencer	A.Yabanlı	21.5.1994	1334 (1918)

Evlenenlere mutlu ve uzun yaşamlar, doğanlara analı-babalı, mutlu uzun yıllarda yaşamlar, ölenlere tanrıdan rahmet ve tüm yakınlarına da başsağlığı dileriz.

İsmail BEYDEMİR

*

Hemşehrilerimiz Adalet ve Bican Uyanık'ın kızları Y.Ziraat Mühendisi F.Fusun Uyanık yine Y. Ziraat Mühendisi Murat Tuğrul'la 19 Mayıs 1994 tarihinde Ankara da;

Aynı ailenin ikinci kızları Y. Ziraat Mühendisi Figen Uyanık ile Çocuk Hastalıkları Uzmanı Dr. Ali Güngör'le 3 Haziran 1994 tarihinde Ankara da nişanlanmışlardır.

Gençlere mutlu bir beraberlik diliyor. Aileyi kutluyoruz.

*

Bademli'den Aliaga gilin Ali Eken'in oğlu Hüsnü ile Kadın gilin Cengiz Yılmaz'ın kızı Yasemin 22 Temmuz 1994 cuma günü Ankara'da dünya evine girmişlerdir.

Gençlere ömür boyu bir yastıkta kocamalarını dileriz.

AĞIN